

LETRA DREJTUAR KOLOSIANËVE

KOMENTARI

Agim Rama

Rruga e Paqes

2021

HYRJE

Letrën drejtuar kishës në Kolos e shkroi Pali pothuajse njëkohësisht me shkrimin e atyre drejtuar Filemonit dhe efesianëve. Ajo ishte drejtuar një herezie që bënte kërdrinë në Kolos – përzierje prej judaizmit legalist dhe gnosticizmit, e ngjashme me kabalën e judaizmit bashkëkohor.

Pali është në arrest shtëpie (do të jetë rreth vitit 59) bashkë me Markun, Lukën dhe Onezimin pranë vetes ndërsa dikton tri letra njëra pas tjetrës: drejtuar Filemonit, Kolosianëve dhe Efesianëve). Epafri do të jetë ai që kishte ungjillizuar qytetin Kolos si përfaqësues i Palit gjatë qëndrimit të tij në Efes, ku do të ketë drejtuar një veprimtari misionare të gjerë nëpër tërë krahinën.

Megjithëse kishën e Kolosit e kishte themeluar një grup misionarësh, Pali mendonte se përgjigjej për të dhe kështu iu përgjigj menjëherë sfidës që parashtonte ky kërcënim i ri për jetën e kishës. Ketij kërcënimit Pali i kundërshton një kristologji e fortë që mbahet Mesinë për kulmim i qëllimeve të Perëndisë, gjë që inauguron epokën e re. Me kundërshtimin e ideve gnostike, Pali përdor fjalorin e tyre të cilin e kthen kundër tyre. Për shembull fjala greke *pleroma* (plotësi) donte të thonte të gjitha ndërmjetësit ndërmjet Perëndisë supreme dhe krijimit të tij. Kur Pali thotë se besimtarët këtë e kanë në Krishtin, gjë që do të thotë se Krishti është i vetmi ndërmjetës hyjnor ndërmjet Perëndisë dhe njerëzimit (2:9, 15). Në njëfarë kuptimi letra drejtuar efesianëve është varianti më sistematik i letrës drejtuar kolosianëve.

Pali merret gjithashtu me çështjen e ndërmjetësve engjëllorë, edhe për Izraelin (ata mbikëqyrën administrimin e Ligjit) edhe për kombet pagane ku funksionin si agjentët e Satanit, të cilët, nuk u mjaftonte t'i kujtonin paganët vazhdimisht mekatët e tyre, por edhe kërkonin të devijonin adhurim në vete dhe të siguronin se të gjithë të përfundojnë në fer. Kjo dëshmon qartë se ato fuqitë kishin kaluar të drejtat e tyre. Kolosianët nuk e kishin

kuptuar se ishin të lirë nga këto fuqi akuzuese, nga ky sistem i mallkuar – nëpërmjet Mesisë ata ishin tani nën sundimin e drejtpërdrejtë të Perëndisë dhe nën kujdesin e tij. Përveç kësaj, ata ishin të caktuar për t'i zëvendësuar engjejt satanikë që sundonin mbi paganët.

KOMENTARI

Përshëndetje hyrëse

1. Unë, Pali, të cilin Perëndia e thirri për të qenë apostull i Jezusit, Mesisë, dhe vëllai, Timoteu, ua drejtojmë këtë letër ²të gjithë atyre që u bënë populli i Perëndisë dhe vëllezër në fe duke u lidhur me Mesinë: Hir dhe paqe me ju nga Perëndia, Ati ynë!

1,1-2 Përshëndetja e Palit

Pali e fillon letrën e tij drejtuar kolosianëve në të njëjtën mënyrë siç bënë shumë letrashkrues të lashtë, me tre detaje, emrin e dërguesit, atë të lexuesve dhe një përshëndetje. Megjithatë, ka dallime të rëndësishme midis letrave të Palit dhe të tjerave në botën antike. Së pari, apostulli përmend emrin e tij dhe letrat kredenciale në lidhje me rrethanat e secilës letër; së dyti, ai u drejtohet lexuesve në terma të krishterë dhe, së treti, përshëndetja e hapjes nuk është një dëshirë e devotshme, por një shprehje e shqetësimit të tij të thellë për ta në lidhje me hirin dhe paqen e Zotit.

Si apostull i Krishtit Jezus, Pali ishte thirrur dhe dërguar drejtpërdrejt nga Zoti Jezus i ringjallur për të qenë agjent i tij i autorizuar për të shpallur ungjillin dhe për të themeluar kisha. Ai i përket Krishtit Jezus dhe këtu përmend apostullimin e tij, jo sepse ishte nën sulm në Kolose (siç kishte qenë në Galaci dhe në Korint; (Gal. 1,1, 10-12; 1 Kor. 9,1-3; 2 Kor 11,10-13), por në mënyrë që të nënvizojë thirrjen dhe shërbesën e tij në fillim dhe kështu të tërheqë vëmendjen për karakterin zyrtar të letrës së tij drejtuar komunitetit. Një apostull kishte autoritetin të mësonte (Krh. 1 Tim. 2,7) dhe të merrej baritërisht me kongregacionet nën kujdesin e tij (2 Kor. 13,10). Thirrja dhe shërbesa e Palit ishin me vullnetin e Zotit, një shprehje e cila thekson se ato ishin vetëm për hir të Zotit dhe se Pali kishte një përgjegjësi të veçantë brenda qëllimit hyjnor për kongregacionet joçifutë (Krhs. Ef. 3,1-13). Timoteu është përmendur (Krhs.2 Kor. 1,1; Fil. 1,1), jo si një autor i përbashkët i letrës, por sepse ai kishte qenë në shoqërinë e Palit për pjesën më të madhe të shërbesës së tij në

Efes dhe ishte me Palin tani si ai shkroi kolosianët janë përshkruar në një gjuhë madhështore, vëllezërit e shenjtë dhe besnikë në Krishtin në Kolose. Ashtu si populli i Zotit, Izraeli, i cili ishte zgjedhur nga ai dhe ishte caktuar në shërbimin e tij (Dal. 19,6), ata janë 'të shenjtë' sepse janë veçuar për Perëndinë dhe për shërbimin e tij. Si rezultat, jetët e tyre (dhe tonat) duhet të shënohen nga sjellje hyjnore. Ata janë vëllezër dhe motra besnikë, sepse si besimtarë ata janë mbledhur së bashku në një shoqëri të gjallë në Krishtin. Shprehja «Vëllezër» flet për marrëdhëniet e ngushta që ekzistojnë midis të krishterëve si anëtarë të familjes së Zotit. Si ata që janë birësuar dhe si një përmbushës i dashurisë së Krishtit për ta, kolosianët duhet të tregojnë dashuri vëllazërore ndaj njëri-tjetrit. Përshëndetja "hir dhe paqe për ju nga Zoti, Ati ynë" tregon shqetësimin e sinqertë të Palit për kolosianët që ata të mund ta kuptojnë dhe vlerësojnë më plotësisht hirin e Zotit në të cilin ata tashmë qëndrojnë dhe marrëdhëniet e paqes që Zoti ka vendosur me ta (Krhs Rom. 5,1-2).

Falënderim dhe lutje

³Sa herë që i lutemi Perëndisë për ju, e falënderojmë Atë që është Ati i Zotit tonë, Jezusit, Mesisë. ⁴Morëm vesh besimin tuaj që ju lidh me Jezusin, Mesinë, si dhe dashurinë tuaj për tërë popullin e Perëndisë. ⁵Ky besim dhe kjo dashuri kanë për burim shpresën për jetën që Perëndia mban gati për ju në qiell. Ai jua ka siguruar këtë jetë nëpërmjet fjalës të së Vërtetës, lajmit të mirë të shpëtimit. ⁶Ky lajm i mirë u shpall jo vetëm mes jush, por në të gjithë botën. Gjithkund përhapet e jep fryt. Kështu ndodhi edhe me ju që nga dita kur morët vesh mëshirën e Perëndisë dhe kur u bindët për të vërtetën e këtij lajmi. ⁷Këtë lajm jua njoftoi miku ynë, Epafri, i cili i shërben Mesisë ashtu si dhe ne. Ai është besnik në shërbimin e tij për Mesinë, të cilin e kryen për hirin tuaj. ⁸Ai na tregoi vetë për dashurinë që ngjalli te ju Shpirti i Perëndisë.

1,3-8. **Falënderime për besimin, dashurinë, shpresën dhe ungjillin**

Apostulli ndjek zakonin e tij të zakonshëm duke i shprehur falënderime Zotit për lexuesit e tij. Në këtë paragraf që përmban falënderimet, ai përdor një variant të një tipari të letrave më personale të stilit grek të ditës. Ky fragment përcakton tonin e letrës së tij dhe paraqet disa nga temat kryesore të saj ndërsa Pali tregon shqetësimin e tij baritor dhe apostolik për këta të krishterë. Ndryshe nga shumë falënderime të cilat shprehin mirënjohje për përfitimet personale të marra dhe mund të jenë të përqendruara në vetvete, falënderimet e Palit i drejtohen Zotit për atë që ai ka bërë në jetën e të tjerëve. Ai shpreh falënderimet e tij Zotit për rritjen e krishterë të kolosianëve dhe e ndjek atë me një lutje për përparimin e tyre në njohuri dhe sjellje hyjnore (1,9-14). Përmendja e lutjeve të tij për ta pa dyshim do të kishte ndihmuar në forcimin e lidhjeve të miqësisë midis tij dhe këtyre të krishterëve të luginës së Likut të cilët ai nuk i kishte takuar (2,1).

3. Ne gjithmonë e falënderojmë Zotin ... kur lutem për ty. Ne nuk jemi një shprehje zyrtare që i referohet Palit vetëm ose madje sugjeron që ai të qëndronte në një distancë nga kolosianët; përkundrazi, përfshin Timoteun dhe ndoshta të tjerët. Mund të tregojë gjithashtu një mbledhje të rregullt së bashku nga apostulli dhe kolegët e tij për t'u lutur për këta të krishterë. Gjithmonë tregon se sa shpesh ata falënderuan. Nuk do të thotë çdo moment i ditës por shpjegohet kur lutemi për ju, d.m.th. "rregullisht", mbase në mëngjes, në mesditë dhe në mbrëmje (zakonet tri herë të lutjes) dhe sa herë që ata luten. (Shprehje të ngjashme si "vazhdimisht", "në çdo kohë" dhe "ditë e natë" nënkuptojnë të njëjtën gjë.)

4. Terreni për falënderimet e Palit ishte besimi dhe dashuria e lexuesve, për të dy Pali kishte dëgjuar nga Epafri (8). Kjo është ndoshta një formë e shkurtuar e emrit Epafrodit. Besimi përmendet së pari, sepse pa të nuk do të kishte jetë të krishterë (Krhs. Rom. 10,9). Besimi jeton dhe vepron falë lidhjes sonë me

Krishtin Jezus nga Shpirti i Shenjtë, sepse të krishterët janë në bashkim me të dhe kjo dëshmon se është e vërtetë duke “punuar përmes dashurisë” (Gal. 5,6). Kjo dashuri (gr. *agape*, fryti i Shpirtit) po u tregohej nga lexuesit përgjithësisht të krishterëve, veçanërisht atyre në Kolose dhe kishave të tjera të luginës së Likut. Është përmes dashurisë që të krishterët i shërbejnë njëri-tjetrit dhe këta besimtarë dinin diçka për këtë shërbim.

5. Besimi dhe dashuria bazohen në shpresë (këto tri hire janë të lidhura te Rom. 5,1-5; 1 Kor. 13,13; Gal. 5,5-6; 1 Sel. 1,3; 5,8) që këtu do të thotë “përmbajtja e shpresës”, “gjëja për të cilën dikush shpreson”. Është plotësisht e sigurt, e mbajtur për ta në parajsë ku asnjë fuqi, njerëzore ose tjetër, nuk mund ta prekë atë. Edhe pse e fshehur nga pikëpamja e tyre, kjo shpresë përqendrohet te Krishti (1,27) dhe do të zbulohet kur të kthehet (3,4). Shpresa do të thotë një siguri e së ardhmes të cilën duhet ta presim. Kjo është arsyeja pse të krishterët duhet ta drejtojnë mendjen e tyre drejt qiellit dhe të lejojnë që mendimet e tyre për Krishtin të qeverisin jetën e tyre (3,1-4). Pali nuk u kishte thënë kolosianëve asgjë të re sepse ata kishin dëgjuar tashmë për këtë shpresë në ungjill kur u kthyen në besim. Ndërsa fjala e së vërtetës, ungjilli është plotësisht i besueshëm. Është fjala e Zotit dhe është si karakteri i tij, ajo gjithashtu qëndron kundër “ungjillit” të mësuesve të rremë.

6. Pali shkon nga rruga e tij për të theksuar karakterin e fuqishëm dhe pothuajse personal të ungjillit, ai ka bërë përparimin e tij triumfal, duke ardhur te kolosianët dhe duke zënë një vend të sigurt në jetën e tyre. Në të gjithë botën (që nuk do të thotë kudo ose për secilin person nën qiell, por në qytete dhe qytete të mëdha, p.sh. Damasku, Tarsi, Antiokia, Korinti dhe Efesi, të cilat shërbyen si qendra të ungjillizimit), ungjilli ka dhënë fryte dhe në rritje. Kjo frazë përdoret në DhV. për rritjen njerëzore (Gn. 1,22, 28; 8,17; 9,1, 7) dhe të rritjes së popullsisë së Izraelit (Jer. 3,16; 23,3); në DhR. përdoret për të përshkruar farën (d.m.th. fjalën) në shëmbëlltyrën e mbjellësit (Mk. 4). Ashtu si ajo farë, ungjilli “jep fryte”, duke prodhuar një kulturë veprash të mira

(d.m.th. veprime të devotshme) në jetën e besimtarëve (Krhs. Fil. 1,11), dhe ajo “rritet” ndërsa numri i të kthyerve në besim rritet. Kolosianët e dëgjuan këtë mesazh të hirit të Zotit në Krishtin dhe e mësuan realitetin e tij kur u kthyen në besim.

7-8. Epafrri ishte ungjilltari që u kishte sjellë ungjillin kolosianëve. Ai i kishte udhëzuar me kujdes për këtë dhe ata ishin zotuar si dishepuj për mësimin e tij (2,6-7). Pali shkruan me ngrohtësi për Epafrin që ishte zgjedhur nga Zoti dhe ishte veçuar për shërbimin e tij. Si bashkëpunëtor i dashur i Palit, ai ishte bashkëpunëtor i besueshëm i apostullit që i garantoj kishës në Kolose se kishin marrë ungjillin e vërtetë apostolik. Ai kishte vepruar si përfaqësues i Palit kur predikonte në Kolose (në emrin tonë, v. 8). Shërbëtori, një term i preferuar i Palit, fillimisht nënkuptonte atë që jepte shërbim të një lloji të ulët. Është përdorur nga vetë Krishti (v. 15,8), Pali (2 Kor. 11,23; Ef. 3,7) dhe bashkëpunëtorët e apostullit në veprimtarinë e tij misionare (1 Kor. 3,5; 1 Tim. 4, 6), duke përfshirë Epafrin që është shërbëtor besnik i Krishtit. Ai kohët e fundit kishte vizituar Palin në Romë dhe i kishte treguar se si po kalonin kishat në luginën e Likut. Jeta e komunitetit u mbush me një dashuri të gjeneruar nga Shpirti i Shenjtë, duke e bërë të mundur që ajo të vinte në ndihmë të të gjithë shenjtoreve (besimtarëve të krishterë).

⁹Prandaj i lutemi gjithnjë Perëndisë për ju, që nga dita që dëgjuam për ju. I lutemi Perëndisë që t'ju mbushë nëpërmjet Shpirtit të tij me gjithë urtësinë dhe diturinë e mundshme, që t'ju japë mundësi për të njohur vullnetin e tij. ¹⁰Atëherë do të mund të jetoni për nder të Zotit dhe të bëni gjithnjë atë që i pëlqen atij. Jeta juaj do të japë si fryt shumë vepra të mira, dhe ju do të përparoni përsa i përket njohjes së vullnetit të Perëndisë. ¹¹⁻¹²Ju forcoftë Perëndia me tërë fuqinë e tij dhe me forcat hyjnore, që gjith-çka ta duroni me durim dhe me qëndrueshmëri, si dhe që ta falënderoni Perëndinë plot gëzim. Në të vërtetë, Zoti ju dha të drejtën të merrni pjesë në madhështinë që e mban gati për popullin e tij në mbretërinë e dritës. ¹³Ai na nxori nga pushteti i fuqive të errësirës dhe na kaloi nën sundimin e Birit të tij të dashur. ¹⁴Na çliroi nëpërmjet tij. Na i fali mëkatet për hirin e tij.

1,9-14. **Një lutje për njohuri dhe sjellje të devotshme**

Ndërsa Pali nënvizon përmbajtjen e lutjes së tij për kolosianët, ai paraqet shumë nga çështjet kryesore të letrës. Këto vargje u tregojnë lexuesve atë që ai mendon se është e rëndësishme dhe, duke nënkuptuar, ata i nxisin kolosianët të përgjigjen në një mënyrë pozitive. E thënë thjesht, lutja e Palit është që ata të njohin vullnetin e Zotit dhe të kenë fuqinë për ta bërë atë. Lidhjet e ngushta midis falënderimeve të v. 3-8 dhe paragrafit ndërmjetësues të v. 9-14 tregojnë se Pali ishte një pastor i vërtetë: ai ishte mirënjohës Zotit për përparimin e kolosianëve, por ai gjithashtu donte që ata të rriteshin në të kuptuarit e tyre dhe sjelljen e devotshme dhe të merren me mësimet e rreme që ishin duke u futur në kishë. Ai gjithashtu mund të ketë dashur që lexuesit e tij ta përdorin këtë lutje si një model për lutjen e tyre drejtuar Zotit. Është sigurisht një nga më të mirat në letrat e tij (Krhs. Ef. 1,17-19; 3,14-19) dhe ka shërbyer si model për brezat e mëvonshëm të krishterë.

9. Nga dita kur mësoi për përparimin e tyre si të krishterë, apostulli jo vetëm që i dha falënderime të vazhdueshme Perëndisë Atit; ai u lut edhe për ta, duke ditur se ai që ai kërkoi dha me bollëk (Fil. 4,19; Krhs. Rom. 15,13; Jak. 1,5). Pali dhe kolegët e tij u lutën vazhdimisht që kolosianët të mund të merrnin “plotësi” (një term i përdorur me sa duket nga mësuesit e rremë gnostikë) të bekimit nga dora e hirshme e Zotit, duke kërkuar që Zoti t’i mbushë ata me njohurinë e vullnetit të tij. Apostulli nuk do të kënaqet me asgjë më pak se pjekurinë e tyre të plotë të krishterë. Dituria për të cilën ai u lut dallohet nga njohuritë e tjera, sepse konsiston në mençuri dhe kuptim të çdo lloji, në nivelin shpirtëror. Vullneti i Zotit, i cili zakonisht është më i gjerë se vullneti i tij personal për jetën e individit të krishterë, ndonjëherë përshkruan planin e tij zgjedhor dhe shpëtues (Ef. 1,5, 9). Këtu ka të bëjë me bindjen e plotë të lexuesve, e cila do të ishte e dukshme në veprimet e tyre (Krhs. Rom. 12,1-2).

10. Megjithëse ka një theks të madh në njohuri dhe mençuri (e cila përfshin një element intelektual për të mundësuar kolosianët

të kundërshtojnë gabimin), kjo njohuri për të cilën Pali u lut ishte të çonte në sjellje të drejtë, në mënyrë që të mund të bëni një jetë të denjë për Zot. Kolosianët duhet të jetojnë në një mënyrë që është e denjë për atë që ata rrëfejnë si Zot. Duke shtuar çështjen, apostulli lutet që ata ta kënaqin atë në çdo mënyrë, një shprehje që përshkruan jo një qëndrim të frikësuar në prani të një eprori, por sjellje që nderon Zotin sepse lind nga bindja e lumtur ndaj tij. Diku tjetër Pali përmend nevojën që të krishterët t'i pëlqejnë Zotit (ose, të tjerëve si rezultat i bindjes së tyre ndaj tij) në vend që të kënaqin veten e tyre (Ro. 8,8; 15,1-3; 1 Kor. 7,32). Këtu duhet të ndodhë në çdo sferë; në të gjitha gjërat. Pali më pas tregon më saktësisht se çfarë përfshihet në të jetuarit e një jete të denjë për Zotin (e ndezur. “Ecja denjësisht e Zotit”). Besimtarët duhet të japin fryte në çdo punë të mirë. Ungjilli ka dhënë fryte duke prodhuar veprime të devotshme në jetën e kolosianëve (6) dhe Pali tani lutet që ata të jenë të frytshëm në gjithçka që bëjnë. Besimtarët gjithashtu duhet të rriten në njohjen e Zotit. Ndërsa ata i përgjigjen asaj marrëdhënie personale me Zotin që ata tashmë kanë, kështu që marrëdhënia do të rritet dhe kuptimi i tyre për të do të thellohet.

11. “Duke u forcuar me gjithë fuqinë” tregon se si ata duhet të jetojnë në një mënyrë që është e denjë për Zotin. Standardet e vendosura para kolosianëve janë të larta, shumë më të larta se ato të mësuesve të rremë gnostikë dhe mund të duket se ato nuk mund të arriheshin. Por ky nuk është e saktë. Pali grumbullon kushte për fuqi dhe forcë për të theksuar se asgjë më pak se fuqia e plotfuqishme e Zotit në punën brenda tyre nuk do t'i lejojë ata të jetojnë në një mënyrë që është e këndshme për të; fuqia e tij e lavdishme është më se e përshtatshme për nevojat e kolosianëve; dhe kjo forcë do t'u jepet atyre dita ditës ndërsa ata përballen me situata të ndryshme (koha e tanishme që forcohet jep të kuptojë forcimin e vazhdueshëm nga Zoti). Përforcimi i fuqisë së tij hyjnore nuk është në mrekulli spektakolare, por është për një durim dhe durim të madh, veçanërisht përballë

kundërshtimit. Duke duruar me durim ndërsa vuajnë, të krishterët tregojnë se shpresën e kanë te Perëndia.

12-14. Më në fund, Pali lutet që kolosianët të falënderojnë me gëzim Atin, sepse kjo gjithashtu e kënaq atë në çdo mënyrë. “Falënderimet” në letrat e Palit i referohen një qëndrimi mirënjohës të mendjes që shprehet nga jashtë dhe shpesh publikisht. Duke përmendur ne atë që Zoti me mirësi ka bërë në Birin e tij, të krishterët e tjerë nxihen ta lavdërojnë gjithashtu; dhe ndërsa falënderimet rriten, kështu lavdërohet Zoti (2 Kor. 1,11; 4,15). Falënderimet e gëzueshme janë një aktivitet që të krishterët duhet të merren rregullisht. Ka arsye të mira për ta bërë këtë. Në fakt, ofrimi i rregullt i falënderimeve për Atin është një shenjë e një të krishteri të vërtetë.

12. I Plotfuqishmi ka vepruar në emër të tyre dhe tashmë i ka pajisur për një trashëgimi të përjetshme. Kjo gjuhë është plot DhV. i bën jehonë dhe kujton premtimin e parë dhënë Abramit (Zan. 13,14-17) i cili më vonë u ripërtëri në Izrael (Nr. 26,52-56). Trashëgimia të cilës i referohet Pali i përket një plani më të lartë dhe një rendi më të qëndrueshëm se toka e Kanaanit, sepse është në mbretërinë e dritës, d.m.th. në mbretërinë e dritës së epokës që do të vijë, në vetë parajsën. Ai i përket një dimensionit shpirtëror, i paaftë për t’u shkatërruar nga lufta, uria ose ndonjë kërcënim tjetër. Kjo trashëgimi është ‘shpresa e vendosur në qiell’ (1,5; Krhs. 3,1-4) dhe nuk është askush tjetër përveç vetë Zotit Jezus. 13-14 shpjegojnë kuptimin e v. 12, duke theksuar ndryshimin e jashtëzakonshëm që Zoti kishte sjellë në kohën e kthimit në besim të kolosianëve. Ashtu si të tjerët, ata kishin qenë nën kontrollin e të ligut dhe i përkisnin sundimit të tij të tmerrshëm, sundimit të errësirës. Rrethanat e tyre janë përshkruar në 1,21, ata ishin ndarë nga Zoti, armiqësor ndaj tij dhe duke bërë vepra të këqija. Por Zoti na shpëtoi (ne përfshijmë Palin dhe besimtarë të tjerë gjithashtu) nga ajo tirani e errësirës. Ai i liroi ata që ishin në skllavëri (si në daljem nga Egjipti) dhe i transferoi në mbretërinë ku sundon Biri i tij i dashur. Ky ndryshim i sundimit përshkruhet gjallërisht në termat e “dritës”

dhe “errësirës”; kolosianët tani janë “fëmijë të dritës” (Krhs. 1 Sel. 5,5) dhe duhet të jetojnë në përputhje me rrethanat. Mbretëria e Birit që ai e do është një referencë për mbretërinë e Zotit ose sundimin e Zotit në kohën e tanishme para ardhjes së dytë të Zotit Jezus.

14. Në këtë mbretëri ku Jezus Krishti është Zot, ka një shpengim, domethënë, liri për ata që janë në robëri shpirtërore (çmimi i paguar është vdekja e Jezusit; Ef. 1,7; 1 Pjet. 1,18). Ky shpengim, i cili është një zotërim i tanishëm i kolosianëve, është i lidhur ngushtë me faljen e mëkateve. Shpengimi çliron nga fuqia e mëkatit dhe falja nga faji i tij.

1,15-20. **Jezu Krishti, Zoti në krijimin dhe pajtimin**

Në fund të v. 14, duke iu referuar faljes së mëkateve, gjuha ndryshon nga ajo e lutjes dhe falënderimeve në një pasazh madhështor (ndonjëherë i quajtur një “himn”) për të lavdëruar Krishtin si Zot në krijimin dhe pajtimin. Ky paragraf është qendror, temat prej tij merren dhe zbatohen gjatë gjithë pjesës tjetër të letrës (Krhs. 1,19 me 2,9 dhe 1,20 me 2,15). Megjithëse pasazhi lavdëron Krishtin, çuditërisht emrat «Jezus», «Krisht» dhe «Zot» nuk shfaqen brenda tij; thjesht fillon, `Ai është. . . ‘ Sidoqoftë, është e qartë se Zoti Jezus Krisht është ai të cilit i referohen këto fjalë lavdërimi. Ata mund të aplikojnë për askënd tjetër. Ka pasur një debat të konsiderueshëm nëse Pali këtu futi një “himn” ekzistues në letrën e tij. Kjo është e mundur, por nëse ai e bëri këtë ai me siguri ka thurur pjesën tjetër të letrës rreth saj, dhe përqendrimi në epërsinë e Krishtit ka për qëllim të forcojë lexuesit dhe të korrigjojë pikëpamjet e gabuara të mësuesve të rremë gnostikë. Kushdo që e shkroi atë, pasazhi u përshtatej përsosmërisht qëllimeve të apostullit duke u shkruar kolosianëve.

¹⁵Ai është shëmbëllesë e dukshme e Perëndisë së padukshëm; atij i takon parësia mbi mbarë krijesën; ai është Arkitekti i gjithësisë. ¹⁶Me anë të tij u krijua gjithësia, gjithçka që jeton në qiell dhe në tokë, gjithçka e dukshme dhe të gjitha fuqitë dhe sundimtarët e padukshëm.

Gjithçka u krijua nga ai dhe për të. ¹⁷Ai ekzistonte para të gjithave, dhe të gjitha qëndrojnë me anë të tij.

1,15-17. **Zoti në krijim**

15. Imazhi i Zotit të padukshëm tregon se vetë natyra dhe karakteri i Zotit janë zbuluar në mënyrë të përsosur në Jezu Krishtin; tek ai e padukshmja është bërë e dukshme. Askush nuk e ka parë kurrë Zotin, por Zoti, Biri i vetëm, e ka bërë të njohur atë (Gjn. 1,18). Njerëzimi si kulmi i krijimit u bë sipas shëmbëlltyrës së Zotit (Zan. 1,26-27). Nga e gjithë përjetësia Jezusi, në vetë natyrën e tij, ka qenë shëmbëlltyra e Zotit. Fjala imazh mund të sugjerojë një kopje që është më pak se e përsosur; origjinali grek, i cili është një term i zbulesës, nuk nënkupton këtë. Jezusi, i cili është krejtësisht si Ati, zbulon se kush është me gjithë mirësinë e tij (Krhs. Pr. 8,22). Nëse një person dëshiron të dijë se si është Zoti, atëherë ai ose ajo duhet t'i drejtohet Shkrimeve dhe të zbulojë gjithçka për Jezusin, sepse ai na tregon në mënyrë të përsosur se si është Ati.

I parëlinduri mbi gjithë krijimin. Në DhV. “i parëlinduri” ndodh 130 herë për të përshkruar atë që është suprem ose i parë në kohë. Ai i referohet gjithashtu njërit që kishte një vend të veçantë në dashurinë e babait, kështu që “Izraeli është djali im i parëlindur = i dashur” (Dal. 4,22). Megjithëse “i parëlinduri” mund të flasë për atë që është i pari në një seri (Krhs. v. 18; Rom. 8,29), kjo nuk mund të jetë domethënia e tij këtu; konteksti e bën të qartë se Jezusi nuk është i pari nga të gjitha qeniet e krijuara sepse ai është ai nga i cili u krijua e gjithë krijimi (16). Përkundrazi, është një nocion i epërsisë ose përparësisë së gradës. Ndërsa Krishti i parëlindur është unik, duke u dalluar nga çdo krijim (Krhs. Heb. 1,6). Ai është edhe më përpara dhe më i lartë se ai krijim, pasi ai është Zoti i saj.

16. Pastaj shpjegohet pozicioni unik i Krishtit mbi krijimin, sepse prej tij u krijuan të gjitha gjërat. Ai qartë nuk mund të jetë pjesë e vetë krijimit pasi të gjitha gjërat janë bërë prej tij. Folja pasive “u krijuan” tregon se Zoti është Krijues, ndërsa prej tij

sugjeron që Krishti është instrumenti. (Nëse lexohet si “tek ai”, atëherë ai është sfera në të cilën bëhet krijimi dhe kjo varet tërësisht nga ai.). Gjuha e Pali vjen nga Gn. 1 dhe DhV. Literatura e mençurisë ku mençuria quhet “mjeshtri” (Pr. 8,30). Për Palin ai “mjeshtër” nuk është një figurë e të folurit, por Krishti personi qiellor që e takoi në rrugën e Damaskut. Të gjitha gjërat zgjerohen në një fjali paralele me gjërat në qiell dhe në tokë, të dukshme dhe të padukshme. Pastaj, duke iu referuar posaçërisht mësimin të rremë në Kolose, Pali thekson se edhe fuqitë shpirtërore dhe autoritetet, qofshin të mira apo të këqija, të gjitha i nënshtrohen Krishtit si Krijues. Katër klasa janë renditur, fronet, fuqitë, sunduesit dhe autoritetet, nga më e larta tek më e ulta, të gjitha u krijuan tek ai, përmes tij dhe për të. Mësimi se Krishti është qëllimi përfundimtar i të gjithë krijimit (të gjitha gjërat u krijuan për atë) nuk ka asnjë paralele në Letërsinë e Urtësisë Hebraike ose në të vërtetë ndonjë burim tjetër hebre. Dhe duhet të mbahet mend se ai që u kryqëzua si kriminel i zakonshëm, që është Jezu Krishti, është vetë personi tek i cili lëviz e gjithë krijimi, dhe për këtë arsye edhe historia.

17. Për shkak se Jezusi ekziston para të gjitha gjërave, nuk mund të thuhet me të drejtë, siç bëri heretiku i shekullit të dytë Arije: “Ka qenë një herë kur ai nuk ekzistonte”. Si ai ekzistues paraprak (Gjn. 8,58) Jezusi është Zoti i universit. Fjala theksuese “ai” korrespondon me solemnen Jahve të DhV. që i referohet vetë Zotit. Në të të gjitha gjërat mblidhen së bashku. E tërë krijimi është vendosur përgjithmonë vetëm tek ai. Ai është mbajtësi i universit dhe parimi unifikues i jetës së tij. Përveç veprimtarisë së tij të vazhdueshme mbajtëse (e treguar nga koha e foljes greke) të gjitha do të prishen (Krhs. Heb. 1,2-3). Megjithëse këtu ka ngjashmëri me gjuhën e stoicizmit, deklarata e Palit është e ndryshme nga shpirti botëror gjithëpërfshirës i stoikëve. Të gjithë burrat dhe gratë, pavarësisht nëse e njohin atë apo jo, i detyrohen plotësisht Zotit Jezu si Krijues dhe Mbështetës për ekzistencën e tyre. Sepse jo vetëm që ai ka bërë çdo person që hyn në botë; ai gjithashtu mban jetën e tyre çdo ditë, duke i

dhënë jetë dhe frymë secilit. Ata që janë ` në Krishtin ‘, dhe për këtë arsye e njohin atë në një mënyrë personale, duhet të shprehin mirënjohjen e tij ndaj tij si Krijues dhe Mbështetës duke jetuar jetë të devotshme. Ata që nuk e kanë nderuar ose falënderuar (Rom. 1,21) nxiten të pendohen dhe t’i drejtohen me besim.

Ky paragraf ngre gjithë pyetjen për interpretimin e saktë të Fu 8,22-31, e cila flet për Urtësinë e personifikuar. Ja se çfarë duhet të jetë përkthimi:

22. Zoti më vuri në veprim para se të fillonte veprën e tij të krijimit, shumë kohë më parë.
23. Kam ekzistuar në fillim, para se të fillonte bota.
24. Unë u aktivizova para oqeanëve, kur nuk kishte burime uji.
25. Unë u solla në veprim para maleve, përpara se kodrat të ishin vendosur,
26. para se Perëndia të bënte tokën dhe fushat e saj apo edhe grushti i parë i tokës.
27. Unë isha atje kur vendosi qiellin në vend, kur zgjati horizontin përtej oqeanit,
28. kur vendosi retë në qiell, kur hapi burimet e oqeanit
- 29.dhe urdhëroi që ujërat e detit të ngriheshin jo më shumë sesa tha ai.
- Isha atje kur ai vuri themelet e tokës.
30. Unë isha pranë tij si një arkitekt, unë isha burimi i tij i përditshëm i gëzimit, gjithmonë i lumtur në praninë e tij -
31. i lumtur me botën dhe i kënaqur me gjininë njerëzore.

¹⁸Ai është kreu i trupit, dhe ky trup është bashkësia.

Ai është fillimi i krijimit të ri, sepse është i pari i ringjallur nga të vdekurit për jetën e re; ai duhet të jetë i pari në gjithçka. ¹⁹Perëndisë i pëlqeu të banojë në të me tërë plotësinë e fuqisë së tij, ²⁰dhe me anë të tij të mposhtë të gjithë armiqtësinë. Nën sundimin e tij duhet të mbretërojë paqja – pajtimi që ai vendosi nëpërmjet derdhjes së gjakut të tij në kryq. Ky pajtim do t’i japë fund armiqtësisë, jo vetëm së njerëzve, por edhe së fuqive të mbinatyrshme.

1,18-20. **Zoti në pajtim.**

Vëmendja tani zhvendoset nga sfera e krijimit te marrëdhëniet e Krishtit me kishën dhe zotërinë e tij në pajtim. Diku tjetër në letrat e tij Pali përdor imazhin e kishës si një organ për t'iu referuar marrëdhënieve dhe detyrave të dyanshme të anëtarëve të kishës (Rom. 12,4-5; 1 Kor. 12,12-27) ku “koka ‘i trupit nuk ka ndonjë përmendje apo nderim të veçantë; llogaritet si një anëtar i zakonshëm (1 Kor. 12,21). Sidoqoftë, te kolosianët dhe efesianët theksohet marrëdhënia që kisha, si trupi i Krishtit, i ka asaj si ‘kokë’.

18. Me fjalët “ai është koka e trupit, kisha”, theksohet qendra e Krishtit në lidhje me popullin e tij. Kryesia e tij tregon për një marrëdhënie të ngushtë personale dhe të gjallë me ta në të cilën ai sundon mbi njerëzit e tij në mënyrën se si koka e një trupi ushtron ndikim në pjesët e ndryshme të tij. Kryesia gjithashtu i referohet varësisë së tyre totale nga ai për jetën dhe fuqinë. Kisha nuk është ndonjë kongregacion universal, i shpërndarë në të gjithë botën, të cilit i përkasin të gjithë besimtarët, por një asamble qiellore, e mbledhur rreth Krishtit. Edhe kur kryejnë detyrat e tyre të zakonshme ditore, të gjithë të krishterët janë anëtarë të këtij tubimi në parajsë, për shkak të shoqërisë së tyre me të. Krishti është fillimi në kuptimin që ai është i parëlinduri nga mesi i të vdekurve, d.m.th. themeluesi i një njerëzimi të ri. Moshë e ringjalljes ka shpërthyer dhe si i pari që është ringjallur nga mesi i të vdekurve (këtu i parëlinduri do të thotë i pari në një seri) ai është “fryti i parë” që garanton ringjalljen e të tjerëve në të ardhmen (1 Kor. 15,20, 23). “Himni” kishte folur më parë për përparësinë e Krishtit në krijimin; tani përmend përparësinë e tij në ringjallje. Si në krijimin e ri ashtu edhe në atë të vjetër, epërsia tani i takon vetëm atij.

19. Arsyeja për këtë përparësi shpjegohet, Jezu Krishti është ‘vendi’ në të cilin Zoti me gjithë plotësinë e tij ishte i kënaqur të zinte vend. Të gjitha cilësitë dhe veprimtaritë e Zotit - Shpirti, fjala, mençuria dhe lavdia e tij - shfaqen në mënyrë të përsosur në Krishtin. Për më tepër, kjo banesë në Krishtin «në formë

trupore» (Krhs. 2,9) nuk është e përkohshme, por e përhershme. Meqenëse Krishti është i vetmi ndërmjetës midis Zotit dhe botës së njerëzimit dhe i ka sjellë të krishterët kolosianë në një marrëdhënie me Atin e tij, ata nuk kanë pse të kenë frikë nga ato fuqi të mbinatyrshme nën kontrollin e të cilave supozohej të jetonin qeniet njerëzore. As nuk kemi nevojë të kemi frikë nga fuqitë e njëjta ose të ngjashme në ditët e sotme.

20. Pika kulmore e paragrafit vjen me referencat për pajtimin dhe paqebërjen përmes vdekjes së Krishtit. Fjalët hyrëse të paragrafit kishin deklaruar se të gjitha gjërat ishin krijuar në, përmes dhe për Krishtin. Ai është Zoti i tyre në krijim. Ajo që nuk shpjegohet, megjithatë, është ajo që ka ndodhur me të gjitha gjërat që nga krijimi, uniteti dhe harmonia e kozmosit kanë pësuar një prishje serioze, duke kërkuar pajtimin (Krhs. Zan. 3). Ishte kënaqësi e Zotit që të pajtojë të gjitha gjërat përmes Krishtit (2 Kor. 5,19). Qielli dhe toka janë rikthyer në rendin për të cilin Zoti i bëri. Universi është nën Zotin e tij dhe paqja kozmike është rivendosur. Pajtimi dhe paqja (që përfshin idenë e paqësimit, d.m.th. Përmbysjen e së keqes) përdoren sinonimisht për të përshkruar veprën e fuqishme që Krishti arriti në histori përmes vdekjes së tij në kryq si një flijim (Rom. 3,25; 1 Kor. 11, 25; Ef. 1,7). Paqja që ka sjellë Krishti mund të 'pranohet lirisht, ose ... imponohet detyrimisht'. Principatat dhe fuqitë mbi të cilat Zoti ka triumfuar (2,15) nuk iu dorëzuan me kënaqësi hirit të Zotit. Ata u "paqësuan". Ata vazhdojnë të ekzistojnë, në kundërshtim me burrat dhe gratë (Krhs. Rom. 8,38-39), por ato nuk mund të dëmtojnë përfundimisht personin që është në Krishtin dhe sigurimi i përmbysjes së tyre në të ardhmen (1 Kor. 15,24-28 ; shih më 2,15). Për më tepër, nuk mund të supozohet nga ky varg që të gjithë burrat dhe gratë mëkatarë kanë pranuar lirisht paqen e arritur me vdekjen e Krishtit. Megjithatë të gjitha gjërat më në fund do të bashkohen për t'u përkulur në emër të Jezusit dhe për ta njohur atë si Zot (Fil. 2,10-11), nuk duhet të mendohet se kjo do të bëhet me kënaqësi nga të gjithë, dhe të sugjerojmë që v. 20 pikë për një pajtim universal në të cilin çdo person më në fund do të gëzojë bekimet e shpëtimit, është i pajustificuar.

²¹⁻²²Kjo vlen edhe për ju. Dikur ishit larg Perëndisë dhe armiq të tij, e kjo tregohej nga veprat tuaja të këqija. Por meqë Mesia e mbajti mbi vete vdekjen në një trup njerëzor, Perëndia u pajtua me ju. Si populli i tij, tani qëndroni para tij të pastër dhe të patëmetë. ²³Por ju duhet të qëndroni të patundur në fe dhe mos të lejoni të largoheni nga siguria që ju solli lajmi i mirë i shpëtimit.

Ky lajm i mirë iu njoftua mbarë botës. ♦ Perëndia më ngarkoi mua, Palin, me shpalljen e këtij lajmi.

♦ d.m.th. bëhet fjalë për qendrat kryesore të popullsisë në perandorinë romake: shembull për hiperbole hebraike.

1,21-23. **Pajtimi u krye dhe u zbatua**

Duke folur drejtpërdrejt për lexuesit (ju) Pali tregon se puna paqësore e Krishtit, e cila përfshin pajtimin e universit, u referohet veçanërisht atyre.

21. Një herë ju. . . Por tani (22). Një kontrast i mprehtë është bërë midis së kaluarës së tyre parakristiane dhe qëndrimit të tyre të tanishëm në Krishtin. Natyra serioze e situatës së tyre të mëparshme shërben vetëm për të theksuar mrekullinë e veprimit të hirshëm dhe të fuqishëm të Zotit për pajtimin e tyre, d.m.th. për t'i bërë miqtë e tij. Para kthimit të tyre ata ishin tjetërsuar, plotësisht jashtë harmonisë me Zotin, të bllokuar në idhujtari dhe skllavëri të mëkatit. Ata ishin kundërshtuar Zotit në të menduarit e tyre, dhe kjo natyrshëm gjeti shprehje të dukshme në sjelljen e tyre të keqe . 'duke bërë vepra të këqija ').

22. Por tani tingëllon si një shpërthim borie. Zoti ka vepruar fuqishëm në emër të tyre, ai i ka sjellë ata në një marrëdhënie të re me veten e tij dhe ka bërë ndryshime në qëndrimet e tyre. E gjithë kjo u arrit nga trupi fizik i Krishtit përmes vdekjes, një shprehje e qëllimshme që tregon qartë se Jezusi u bë vërtet njeri (kundër një mësimi të rremë që ai vetëm dukej ose dukej se ishte njeri) dhe se ai me të vërtetë vdiq. Me çmim të lartë ndodhi vdekja e Birit të Zotit në kryq. Pajtimi i Zotit me kolosianët kishte si synim përgatitjen e tyre për ditën e fundit kur ata do të qëndronin para tij, për t'u paraqitur të shenjtë në sytë e tij, pa të meta dhe pa akuza. Ndërsa burrat dhe gratë që janë falur dhe

pajtuar, ata deklarohen të patëmetë (Krhs. Rom. 8,33-34), pa faj dhe njollë (Krhs. Ef. 1,4; 5,27; Fil. 2,15) në atë dita e fundit

Vazhdimi i tyre në besim tregon se sa i vërtetë është ai besim; kështu që pasazhi përfundon me një kusht. Nëse është e vërtetë që shenjtorët do të qëndrojnë deri në fund, atëherë është po aq e vërtetë që shenjtorët duhet të qëndrojnë deri në fund. Ashtu si një ndërtesë e vendosur mbi një themel të sigurt dhe e ngritur me mbështetje të fortë, lexuesit duhet të qëndrojnë besnikë ndaj ungjillit dhe jo të zhvendosen nga toka fikse e shpresës së tyre të krishterë. Pretendimi i ungjillit të Palit (i cili u përqëndrua te kjo shpresë) për të qenë mesazhi i vërtetë i Zotit tregohet nga tërheqja e tij universale. Ajo është predikuar tashmë në qytete përfaqësuese dhe qytete të perandorisë - Pali nuk do të thotë që çdo individ të ketë dëgjuar.

Shërbimi i apostullit

²⁴Jam i gëzuar që tani mund të vuaj për ju. Kështu e jap në të vërtetë ndihmesën time për plotësimin e vuajtjeve që duhet t'i durojmë për shkak të lidhjes sonë me Mesinë. Unë vuaj sepse jam i lidhur me trupin e Mesisë, d.m.th. me bashkësinë e tij. ²⁵Perëndia më vendosi në këtë shërbim dhe më ngarkoi me detyrën për t'ju sjellë lajmin e mirë të shpëtimit. ²⁶Unë duhet t'jua zbuloj të fshehtë që Perëndia prej kohësh e mbante të fshehur nga engjëjt dhe nga njerëzit, por tani ia njoftoi kishës së tij. ²⁷Ai donte të tregonte se çfarë madhështie të pamasë mban gati për njerëzit e të gjitha kombeve. E fshehta është kjo: Mesia që banon në ju, garancia e pjesëmarrjes suaj në madhësinë e ardhshme. ²⁸Këtë Mesi ua njoftoj të gjithë njerëzve. I mësoj të gjithë dhe u bëj thirrje me tërë urtësinë që më dha Perëndia. Dëshiroj që secilin ta sjell në pjekuri shpirtërore nëpërmjet lidhjes së tij me Mesinë. ²⁹Për këtë luftoj dhe mundohem. Për këtë më jep fuqinë e nevojshme Mesia që tregoi fuqinë e tij tek unë.

2. Dëshiroj ta dini se si mundohem për ju, për ata në Laodice dhe për të gjithë të tjerët që nuk më kanë parë personalisht. ²Dëshiroj që të keni zemër, që të qëndroni të bashkuar në dashuri dhe që të pasuroheni plotësisht nga siguria që ju sjell kuptimi i vërtetë i së fshehtës së Perëndisë. Kjo e fshehtë është Mesia. ³Në atë gjenden të gjitha visaret e urtësisë hyjnore.

⁴Jua them këtë që askush mos t'ju gënjejë me fjalë joshëse. ⁵Me shpirt jam midis jush, megjithëse jam larg jush. Gëzohem kur vërej se si qëndroni të bashkuar dhe të patundur me besimin tuaj te Mesia.

1,24 - 2,5. **Misioni dhe shqetësimi baritor i Palit**

Duke përmendur se ai është shërbëtor i ungjillit (23), Pali përshkruan shërbesën e tij të dhënë nga Zoti për joçifutët, përfshirë edhe kolosianët, me anë të disa figurave (24-29). Megjithëse nuk i ka takuar shumicën e lexuesve (2,1), ai identifikohet me ta duke ndarë vuajtjet e Krishtit në emër të kishës (24) dhe kështu mund t'u shkruajë atyre në mënyrën si bën.

24. Si apostull, Pali gëzohet në vuajtjet e tij në emër të kolosianëve, në të vërtetë, në emër të trupit të Krishtit, kishës në tërësi. Këto vuajtje janë pjesë e pakënaqësive të Krishtit - jo vdekja e tij në kryq ose vuajtjet shpenguese që janë 'mbaruar' - por vuajtjet e popullit të tij që ai duron. Krishti i lartësuar është në parajsë dhe para kthimit të tij ai vuan në anëtarët e tij, jo më pak në jetën e vetë Palit (Vap. 9,4). Të gjithë të krishterët marrin pjesë në këto vuajtje; është përmes tyre që ne të hyjmë në mbretërinë e Zotit (Vap. 14,22; 1 Sel. 3,3, 7). Vuajtja me Krishtin është thelbësore nëse duam të përlëvdohemi me të (Rom 8,17). Përmes vuajtjeve që ai i duron në trupin e tij, Pali kontribuon në shumën totale, në atë që ende mungon. Sa më shumë që vuan aq më pak u duhet kolosianëve.

24-27 Shërbimi i apostullit Pali ka një mandat që i është dhënë në përputhje me planin e ungjillit të Zotit. Ai është një administrator (1 Kor. 4,1) të cilit i është besuar ky mandat (1 Kor. 9,17). Ai nuk është në gjendje të tërhiqet nga kjo përgjegjësi solemne, por duhet ta përmbushë atë me bindje. Si kujdestar i mistereve të Zotit ai pritët të gjendet i besueshëm (1 Kon 4,2). Detyra e tij e veçantë ishte ta bënte të njohur fjalën e Zotit. Me gjithë plotësinë e tij sugjeron që "ta çosh deri në fund" për predikimin e Palit, veçanërisht siç u drejtohej joçifutëve, po kontribuonte në përmbushjen përfundimtare të qëllimeve shpëtuese të Zotit të zbuluara në fjalën e tij (Krhs. Isaia 55,11). Vetë mesazhi nuk ishte tjetër veç misteri i Zotit, 'sekreti i tij i hapur', i fshehur më parë, por tani, në dritën e veprimit të tij vendimtar në Krisht, ai është zbuluar (Rom. 16,25; Ef. 3,3).

Pasuritë e lavdishme tregojnë se misteri është madhështor në të gjitha mënyrat, ai merr karakterin e vetë Zotit (pra “lavdia”) dhe në të Zoti ka shpërndarë bekimet e tij mbi burrat dhe gratë, veçanërisht joçifutët. Përmbajtja e misterit është Krishti tek ju kolosianët. Krishti u ishte predikuar nga Epafri atyre si joçifutëve. Ata e pritën atë si Zot dhe ai tani jeton në ta. Ky është tani një realitet i tanishëm falë Shpirtit të Shenjtë që jeton në ta, i cili njihet gjithashtu si Shpirti i Jezusit. Si anëtarë të trupit të tij ata kanë jetën e tij brenda tyre dhe me të një shpresë të sigurt dhe të sigurt (3,4).

28. Në predikimin e tyre misionar Pali dhe kolegët e tij punuan me energji për të shpallur - një fjalë e rëndësishme e përdorur për ungjillin ose ndonjë element në të (1 Kor. 9,14; Fil. 1,17-18) - Krishtin si Zot. Përhapja e tyre ungjillizuese nuk u krye nga ndonjë predikim sipërfaqësor i mesazhit shpëtues të Krishtit për botën; përkundrazi, duke këshilluar dhe mësuar rregullisht secilin person (këto folje së bashku me shpalljen janë në kohën e tashme) banda apostolike u nis për të bërë dishepuj burrash dhe grash, duke i ndërtuar në situata baritore. Tri herë Pali shkruan të gjithë (“secili”), duke theksuar se mësimi i krishterë është për të gjithë (jo për ndonjë elitë shpirtërore) dhe se puna apostolike kishte të bënte me kujdesin individual të shpirtave (Krhs. 1 Sel. 2,11-12) . Përgjegjësitë e tyre nuk përfunduan me kthimin në besim të burrave dhe grave, kështu që ata e vunë qëllimin e tyre për të paraqitur të gjithë të përsosur në Krishtin në ditën e fundit kur do të testohet cilësia e shërbesës së tyre. Shqetësimet e tyre ishin për kongregacione të vendosura mirë dhe të vendosura anëtarët e të cilëve ishin të fortë në besim. Qëllimet ungjillizuese dhe baritore të Palit ofrojnë modele për ata që janë të angazhuar në një shërbesë vërtet apostolike sot.

29. Për këtë qëllim Pali shpenzon të gjitha energjitë e tij në shërbesën e tij për ungjillin. Puna tregon përpjekje intensive, ndërsa lufta, ndoshta një fjalë më e fortë, nganjëherë përdorej për luftime dhe gara atletike. Pali me kënaqësi pranon se forca për këtë përpjekje vjen nga lart. Zoti, i cili kishte treguar fuqinë e

tij të fuqishme duke ringjallur Krishtin nga të vdekurit, po punon fuqishëm në të ndërsa mundohet me energji.

2,1 Unë dua që ju të dini. Pasi foli në terma të përgjithshëm të shërbimit të tij apostolik (1,24-29), Pali u drejtohet kolosianëve drejtpërdrejt. Ai synon të forcojë lidhjet me ta dhe i informon ata se lufta e tij për ungjillin kishte një referencë të veçantë për ta dhe të krishterët e tjerë në zonë, edhe pse më parë nuk i kishte takuar shumicën e tyre. (Kishat në Kolose, Laodice dhe Hierapol ishin themeluar nga kolegu i tij, Epafri; 1,7; Krhs. 4,12.)

2-3. Qëllimi i veprimtarisë së tij apostolike ishte që jeta e tyre të forcohej. Të bashkuar në dashuri sugjerojnë që ndërsa dashuria i lidh të gjithë së bashku, kështu që ata do të arrijnë një kuptim dhe njohuri të plotë. Por folja mund të thotë 'e udhëzuar' si në LXX. Meqenëse konteksti thekson njohurinë dhe mençurinë, dhe Pali ishte më pak i shqetësuar për nevojën e unitetit të kolosianëve sesa udhëzimi i tyre në besim kundër mësimit të rremë, "i mësuar" ose "i udhëzuar" është më i mirë. Dashuria, me gjithë gjerësinë e saj, atëherë i referohet themelit të jetës së krishterë. Pasuritë e plota të mirëkuptimit të plotë. e njëjta fjalë për "pasuri" përdoret në 1,27 për pasuri shpirtërore, por këtu pasuria përbëhet nga një bindje e informuar e cila rezulton nga depërtimi, d.m.th. aftësia për të dalluar të vërtetën nga e pavërteta. Kështu ata do të vijnë në një njohuri më të thellë personale të Krishtit. Ndoshta me një referim të zhdrejtë të mësimit të rremë Pali i inkurajon lexuesit të shikojnë te Krishti si i vetmi "vend" ku gjenden këto thesare të mençurisë. I fshehur nuk do të thotë "i fshehur" por "i depozituar" ose "i ruajtur" (Krhs. 1,26). Të kërkosh burime të tjera njohurie përveç Krishtit është e kotë.

Tani për herë të parë përmendet shprehimisht rreziku me të cilin përballet kisha. Askush nuk përdoret përgjithësisht me kuptimin "dikush", në vend se të tregojë një person të veçantë i cili ishte burimi i mësimit të rremë, ndërsa rreziku mund të vijë përmes argumenteve që duken të jenë të vërteta. por janë vërtet të rreme.

5. Pali mungon fizikisht nga komuniteti; nëse do të ishte i pranishëm ai do të merrej personalisht me këtë situatë kërcënuese. Sidoqoftë, Shpirti i Zotit ka bashkuar atë dhe kolosianët me Krishtin (Krhs. 1 Kor. 5,3-5). Për shkak se të dy jetojnë me Krishtin, Pali është i pranishëm ... në frymë me ta. Ai i inkurajon ata me raportet e mira që ka dëgjuar, sjelljen e mirë-rregulluar të krishterë të komunitetit, së bashku me qëndrueshmërinë e besimit të tyre dinamik që i drejtohej vetëm Krishtit, ishin arsye për kënaqësinë e apostullit. Këto fjalë lavdërimi tregojnë se kongregacioni ishte në thelb i shëndoshë dhe se mësimi i rremë nuk kishte bërë përparim të dukshëm.

Në Mesinë keni gjithçka që ju duhet

⁶Ju e pranuat për Zot Jezusin, Mesinë. Jetoni tani kështu, që të mbeteni në lidhje të pandërprerë me të. ⁷Rrini të rrënjësuar në të dhe ndërtojeni jetën tuaj duke u mbështetur plotësisht në të. Qëndroni të patundur në fe dhe mos hiqni dorë nga ajo që keni mësuar si parim të fesë. Kini mirënjohje për atë që ju ka dhënë Perëndia. ⁸Kini kujdes që askush mos t'ju mashtrorë me dhënien e njohurisë gjoja më të lartë. Të gjitha këto janë vetëm të shpikura nga njerëzit. Është fjala veçse për fuqitë kozmike ndërmjetëse; ♦ ato nuk kanë fare lidhje me Mesinë. ⁹¹⁰Mesia është Zoti i të gjitha fuqive dhe pushteteve. Në të banon Perëndia me tërë begatinë e pranisë së tij dhe nëpërmjet tij keni pjesë në këtë begati.

¹¹Duke qenë të lidhur me atë, ju u rrethpretë, jo me rrethprerjen njerëzore, por me rrethprerjen që vjen nga Mesia, e kjo do të thotë çlirim nga forca e egoizmit të natyrës njerëzore. ¹²Në të vërtetë, kur ju u pagëzuat, u varrosët bashkë me Mesinë dhe u ringjallët me të, sepse besuat në fuqinë e Perëndisë që e ringjalli atë nga të vdekurit. ¹³Ju ishit më parë shpirtërisht të vdekur për shkak të mëkateve tuaja e, pasi ishit rrethpaperë, paganë. Por tani Perëndia ju ringjalli bashkë me Mesinë; Perëndia jua ka falur të gjitha mëkatet. ¹⁴Ai e anuloi dokumentin që ju padiste me kërkesat e tij, duke e gozhduar atë në kryq. ¹⁵Kështu, Perëndia ua hoqi fuqive dhe organeve shpirtërore pushtetin e tyre – e shfaqti këtë botërisht – dhe i tërhoqi zvarrë si robër në parakalimin fitimtar të Birit të tij.

♦ fjj. elementet e botës. Aluzion ose për abëcënë e fesë hebreje ose për administratorët engjëllorë të këtij sistemi.

2,6-15. **Ilaç për gabimin, Krishti me gjithë plotësinë e tij**

6-7. Këto vargje zënë një vend qendror në letër, duke shërbyer si një lloj varen. Ata përmbledhin ato që janë shkruar tashmë dhe ofrojnë bazën për sulmin ndaj mësimit të rremë (8-23). Krishti Jezus të cilin kolosianët e kishin marrë si Zot kur u kthyen në besim është Zoti i krijimit dhe i shëlbimit (1,15-20), dhe në qendër të misterit të Zotit (1,27). Marrë është një term teknik që do të thotë të “marrësh një traditë” dhe këtu tregon se ata e mirëpritën personin dhe mësime autoritare për të. Jeta e krishterë kërkon që ata të vazhdojnë ashtu siç kanë filluar, kështu që lexuesit nxiten të vazhdojnë të jetojnë (ndriçuar: “shëtite”; Krhs. 1,10; Gal. 5,16) në të. Doktrina dhe sjellja, teologjia dhe etika, shkojnë së bashku.

7. Për t'i inkurajuar ata në rritjen e tyre të krishterë, ata kujtohen se Zoti i ka rrënjësuar fort në Krishtin dhe se ai po vazhdon t'i ndërtojë në të (Krhs. 1 Kor. 3,6-11) dhe duke i forcuar në besimin që ata u mësuan (vini re foljet pasive). Zoti madje tani është duke punuar fuqishëm dhe kështu, ndërsa ata jetojnë nën zotërinë e Krishtit, ata do të mbushen me mirënjohje. Krishti Jezus është më se i mjaftueshëm për të përmbushur rreziqet nga doktrina e rremë. Lërimi të shohin se mënyra e tyre e jetës dhe mendimi përputhen vazhdimisht me mësime të tij.

8-15. Pali lëshon të parën nga disa paralajmërime (8) dhe pastaj përcakton një shpjegim pozitiv të punës së Zotit në Krishtin dhe bashkimin e kolosianëve me të në vdekjen, varrosjen dhe ringjalljen e tij (9-15).

8. Kolosianët duhet të ruhen, në mënyrë që të mos largohen nga e vërteta në skllavërinë e gabimit. “Të merr rob” do të thotë “rrëmbim”, dhe metoda që këta mësues të rremë do të përdorin është tipari i tyre i filozofisë e cila ishte joshëse dhe mashtruese. Si traditë, ajo kishte pamjen e dinjitetit, autoritetit dhe zbulësës, por Pali hedh poshtë çdo sugjerim të origjinës hyjnore, ai është thjesht ° njerëzor . Fjala greke *stoicheia* (parimet themelore) mund t'u referohet “principatave dhe fuqive”, atyre forcave djallëzore, personale që shtypin burrat dhe gratë. Më e keqja nga

të gjitha, ky mësim ishte në kundërshtim me Krishtin. Sot legalizmi, justifikimi nga veprat ose çdo mësim që zhvlerëson punën shpëtuese të Krishtit në kryq, mund të përdoret nga fuqitë e errësirës për të mbajtur burrat dhe gratë në skllavëri shpirtërore.

9-10. Jepen dy arsye se pse kjo filozofi i kundërvihet Krishtit. Së pari, ai është ai në të cilin e gjithë plotësia e Hyjnisë banon trupërisht dhe mësimi i rremë gnostikë nuk e pranoi këtë. Plotësia ishte ndoshta një parullë e mësuesve të rremë për të përshkruar Zotin e përjetshëm, i cili mund të arrihej vetëm nga ndërmjetësit. Në mendimin e mëvonshëm gnostik (bazuar në “njohurinë e brendshme”) Krishti quhej i fundit në linjën e ndërmjetësuesve. Por Pali shprehet se e gjithë plotësia e qenies hyjnore ose e Hyjnisë banon drejtpërdrejt në Krishtin dhe se kjo banesë është e përhershme. Shprehja në formë trupore (që mund të nënkuptojë “në të vërtetë” ose “në realitet konkret”, në krahasim me pamjen e thjeshtë) kuptohet më së miri si, marrja e një forme trupore “dhe referimi i mishërimit. Plotësia mund të gjendet vetëm në Krishtin, jo duke rënë në gjunjë para ‘elementeve të universit’ ose duke respektuar rregulloret e tyre.

10. Së dyti, ky mësim i rremë i kundërvihet Krishtit sepse lexuesit tashmë janë mbushur me të, d.m.th. në bashkimin e tyre me Krishtin ata kanë marrë plotësinë e shpëtimit. Kështu që ata nuk kanë nevojë të gjunjëzohen përpara fuqive shpirtërore të universit ose të respektojnë rregullat e tyre për të arritur këtë plotësi, siç kërkonte mësimi i rremë. Ai në të cilin këta besimtarë janë të plotë është Koka, d.m.th. e sundimtari mbi gjithë fuqinë dhe autoritetin (Ef. 1,18).

11. Tema e bashkimit në Krisht vazhdon ndërsa Pali përshkruan se si lexuesit janë të lidhur me ngjarjet e ungjillit, d.m.th. vdekja, varrosja dhe ringjallja e Krishtit (11-13). Arsyet për futjen e rrethprerjes këtu nuk janë të qarta, nuk duket se janë kërkuar nga mësuesit e rremë (si në kishat e Galacisë), sepse nëse do të ishte, do të kishim pritur që të kritikohej në v.16- 23. Ndoshta kolosianët ishin konfuzë për këtë çështje. Rrethprerja e

bërë nga Krishti është një mënyrë figurative për t'iu referuar kryqëzimit të tij, ndërsa "heqja e trupit të mishit" kuptohet më së miri si përshkrimi i vdekjes së tij të dhunshme (megjithëse disa e konsiderojnë atë si një referencë për heqjen e natyrës së vjetër të të krishterit), kolosianët gjithashtu u bënë synet në të, domethënë ata vdiqën me Krishtin në vdekjen e tij. Ndryshe nga rrethprerja hebraike e tyre nuk u bë nga duart e njerëzve; ishte një vepër hyjnore në të cilën Zoti vetë bëri ndryshimin nga jeta e vjetër në të rene.

12. Ndërsa varrosja e Krishtit (1 Kor. 15,4) vuri vulën mbi vdekjen e tij, kështu varrosja e kolosianëve me të në pagëzim tregon se ata ishin vërtet të përfshirë në vdekjen e tij dhe u vendosën në varrin e tij. Një vdekje e vërtetë ka ndodhur; kështu që jeta e vjetër duhet të jetë një gjë e së kaluarës (Rom. 6,4). Ringjallja e Krishtit tashmë ka ndodhur; kolosianët gjithashtu janë rritur me të si një ngjarje e kaluar. Pjesa e besimtarit në jetën e ringjallur të Krishtit gjen shprehje të qartë te kolosianët dhe efesianët (krhs. 3,1; Ef. 2,6), ndërsa fuqia e Zotit është po ajo fuqi që e ktheu Krishtin nga të vdekurit dhe e cila tani të gjithë anëtarët e trupit të Krishtit.

13-14. Pikëpamja tani ndryshon, kolosianët nuk konsiderohen më si të bashkuar me Krishtin në vdekjen, varrosjen dhe ringjalljen e tij. Përkundrazi, Pali e krahason të kaluarën e tyre pagane me të tashmen. Të vdekurit tregojnë gjendjen e ndarjes nga Zoti si një gjendje e tanishme e atyre që janë jashtë Krishtit. Kjo gjendje e tmerrshme ishte shkaktuar nga mëkatet e tyre dhe rrethprerja e natyrës së tyre mëkatore. Mëkatet janë veprime rebelimi kundër Zotit, ndërsa natyra mëkatore flet për një gjendje të përhershme të mosbindjes; kolosianët kishin qenë edhe kombet, edhe pa zot. Por tani për shkak të vdekjes së Krishtit Perëndia i ka bërë të gjalla në të. Ai me mirësi i ka falur të gjitha mëkatet 'tona' (ato të çifutëve dhe joçifutëve) dhe për këtë arsye shkak i vdekjes shpirtërore është zhdukur. Zoti jo vetëm që e ka hequr borxhin; ai gjithashtu ka shkatërruar dokumentin në të cilin është regjistruar borxhi. (*Cheirographon*, kodi i shkruar, do të

thotë një shënim që i referohet një borxhi të shkruar në dorën e vet si provë e detyrimit.) Hebrenjtë kishin rënë dakord t'i bindeshin ligjit, dhe në rastin e tyre dënimit për prishjen e kontratës do të thoshte vdekje (Lp. 27,14-26; 30,15-20). Pali gjithashtu supozon se joçifutët ishin kryer, përmes ndërgjegjes së tyre, për një detyrim të ngjashëm, ndaj ligjit moral për aq sa ata e kuptuan atë (Krhs.Rom. 2,14-15). Detyrimi nuk ishte paguar nga asnjë grup, kështu që qëndroi kundër nesh, për shkak të rregulloreve shoqëruese të tij. Borxhi ishte e pamundur të paguhet, por Zoti u mor me të; ai e kishte shlyer atë dhe anuluar lidhjen duke e gozhduar në kryq. Kjo është një mënyrë e gjallë për të thënë që për shkak se Krishti u gozhdua në kryq, borxhi ynë është falur plotësisht.

Fjala e kryqit ishte një mesazh shprese për ata që jetuan me frikën e fuqive të mbinatyrshe të liga. Këto principata, të cilët kishin poseduar atë kod të shkruar, na kishin mbajtur në duart e tyre. Duke përdorur imazhin e procesionit triumfal të një pushtuesi në të cilin ishin shfaqur robërit e luftës për të madhëruar lavdinë e fituesit, Pali shprehet se Zoti mundi dhe çarmatosi fuqitë e liga të autoritetit të tyre. Duke bërë një spektakël publik të tyre, ai ("Zoti" sesa "Krishti") i ekspozoi universit pafuqinë e tyre të plotë, duke i udhëhequr në procesionin e tij triumfal në mënyrë që e gjithë bota të shihte madhësitinë e fitores së tij.

Të çliruar nëpërmjet Mesisë

(Ps 109,1)

¹⁶Prandaj askush mos t'ju japë urdhra në çështje ushqimi e pijeje, në çështje festash, hëne të re ose të shtunash, ¹⁷sepse këto janë vetëm hija e asaj që u realizua në Mesinë. ¹⁸Mos u ngatërroni nga njerëzit që pretendojnë të jenë më të përshpirtshëm për shkak të vegimeve që gjoja kanë parë; ata ngulin këmbë në përulje të rreme dhe në nderimin e engjëjve. Njerëz të tillë tregohen mendjemëdhenj pa arsye. ¹⁹Ata nuk pranojnë t'i nënshtrohen Mesisë, i cili është Kryetari i kishës.

Nëpërmjet tij si Krye, i tërë trupi, bashkësia, lidhet dhe sigurohet, që të rritet në madhësi të plotë, ashtu siç i pëlqen Perëndisë.

²⁰Ju keni vdekur me Mesinë, prandaj fuqitë kozmike nuk kanë më pushtet mbi ju. Përse, atëherë, jetoni sikur t'u ishit nënshtuar ende atyre? Ju pranoni të shtypeni: ²¹«Mos e merr këtë! Mos e shijo atë! Mos

e prek këtë!» ²²Të gjitha këto janë të caktuara për shfrytëzim dhe për ushqim dhe janë veçse rregullore dhe mësimë njerëzish ²³Ky nderim i fuqive të padukshme, kjo përulje e rreme dhe këto praktika asketike janë gjoja një shenjë e veçantë urtësie. Por, në të vërtetë, praktika të tilla nuk të çojnë në nderimin e kërkuar të Perëndisë, por i shërbëjnë plotësisht të egoizmit dhe mendjemadhësisë njerëzore.

2,16-23. **Liria nga legalizmi**

Në një paragraf që aludon në mësimdhënien dhe fjalët kryesore të filozofisë, Pali përcakton “një statut të lirisë së krishterë”. Teologjia e keqe çon në praktikë të keqe! Idetë e gabuara në lidhje me ‘plotësinë’ dhe veprën e Krishtit (që apostulli korrigjon në v. 8-15) kanë gabime përkatëse në anën praktike. Kritikkat e Palit për këto praktika të gabuara dhe vetë mësuesit e rremë janë shkatërruese.

16-17. Në mësimin e rremë u besua se kolosianët do të përparonin si të krishterë në “plotësi” duke mbajtur disa tabu të ushqimit hebre dhe duke respektuar në mënyrë të ngurtë ditët e tyre të veçanta. Këto rregullore të ashpra të një lloji vetë-mohues janë, megjithatë, një hije e gjërave që do të vijnë. Krishti dhe rendi i tij i ri janë realiteti i përsosur për të cilin dukeshin këto urdhërime të mëparshme. Realiteti tashmë ka ardhur dhe gjërat e hijes nuk kanë asnjë forcë detyruese; ato nuk janë më një normë për gjykim. Çdo kërkesë sot për të abstenuar nga disa ushqime ose për të mbajtur festa fetare si një kërkesë për t’u rritur ndërsa një i krishterë sjell mbi të të njëjtën kritikë të ashpër.

19. Kritika më shkatërruese është se duke përdorur përvojat e tyre private fetare si bazë të autoritetit të tyre, ata në fakt po refuzonin Krishtin si Kreun e tyre. Ai është burimi i jetës dhe ushqimit me të cilin jeton trupi i tij dhe burimi i unitetit përmes të cilit bëhet një tërësi organike.

20-21. Kolosët u përballën me një herezi e cila ishte një përzierje e kabalës hebraike dhe filozofisë së epokës së re (gnosticizmit). Nëse kolosianët do të bien viktima të mësimin të rremë dhe do të vendosen vullnetarisht nën rregulla dhe rregullore, të tilla si Mos e shijoni! Mos e prekni! të cilat u

imponuan nga principatat dhe fuqitë, atëherë kjo do të ishte të ktheheshim përsëri në skllavëri, një skllavëri e vetë fuqive të universit nga të cilat ishin çliruar kur vdiqën me Krishtin në vdekjen e tij. Jo të gjithë të krishterët janë të lirë nga bestytnitë, të cilat mund të ushtrojnë më shumë ndikim sesa besimi i tyre.

22. Çështjet e mbuluara nga tabutë ishin objekte të prishura të botës materiale (si ushqimi dhe pijet) të cilat vdiqën kur konsumoheshin. Për më tepër, këto tabu, të cilat kishin një aromë hebraike për ta, ishin thjesht shpikje njerëzore (të ndriçuara “sipas rregullave dhe doktrinave të njerëzve”; Krhs. Isaia 29,13; Mk. 7,7) që zhgënjyen mësimin e pastër të Zoti me mesazhin e tij çlirimtar.

23. Rregullore të tilla, si ato të përmendura në v. 21, mbajnë një reputacion për mençuri në sferat e adhurimit vullnetar, përulësisë dhe trajtimit të ashpër të trupit. Por atyre u mungon realiteti dhe kjo mençuri është një fasadë për mençurinë e vërtetë që gjendet vetëm në Krishtin (2,3; Krhs. 1,15-20). Qëllimet e këtyre rregulloreve, megjithëse dukeshin të mira dhe përfshinin një vetëdisiplinim të konsiderueshëm, ishin pa ndonjë vlerë. Tabutë lanë të paprekura problemet e kënaqësisë epshore.

Jeta e re në Mesinë

3. Ju u ringjallët bashkë me Mesinë. Drejtojuni, pra, asaj që është lart, ku Mesia gjendet i ulur në fron në vendin e nderit, në anën e djathtë të Perëndisë. ²Drejtojini mendimet tuaja lart e jo në gjëra tokësore.

³Tashmë vdiqët dhe jeta juaj është e fshehur me Mesinë te Perëndia.

⁴Kur të duket Mesia, burimi i jetës suaj, atëherë edhe ju do të shfaqeni bashkë me të plot madhësi.

3,1-4 Kërkoni gjërat më lart

Ky paragraf i shkurtër zë një pozicion të rëndësishëm në letër (Krhs. 2,6-7). Duke përmbajtur të dy deklarata dhe inkurajim, ai përfundon pjesën ku Pali sulmon ‘filozofinë’ e mësuesve të rremë dhe ofron alternativën e vërtetë ndaj mësimeve të rreme.

Pasazhi bashkon temat e përmendura më parë (2,11-13, 20) dhe siguron bazën teologjike për fjalët inkurajuese që pasojnë.

1-2. Si homologu pozitiv i 2,20, ky varg pohon se kolosianët janë ngritur tashmë me Krishtin. Ata tani marrin pjesë në jetën e tij të ringjalljes, kështu që jeta e tyre do të jetë e ndryshme. Interesat e tyre janë të përqendrohen te Krishti; mendjet, synimet, ambiciet e tyre, në fakt gjithë këndvështrimi i tyre, duhet të përqendrohen në 'atë mbretëri qiellore ku ai sundon dhe ku i përkasin vërtet jetët e tyre. Kërkohej një përpjekje e vazhdueshme. Vazhdoni të vendosni mendjen / zemrën tuaj) që një fokus i tillë të mos vijë automatikisht. Burri ose gruaja e devotshme do të vlerësojë rregullisht nëse ambiciet dhe stili i tyre i jetës janë në përputhje me qëllimin përfundimtar për të cilin Zoti i ka thirrur, d.m.th. vetë parajsën ku ai sundon. Kjo fushë më sipër duhet të kërkohej me zell (dhe në kontrast me çdo kërkim të rremë të përvojave qiellore nga nxitësit e "filozofisë" kolosiane) sepse këtu është Krishti, ulur si mbret në vendin e nderit. (Në ngritjen e Krishtit në të djathtë të Zotit, shih Vap. 2,33-35; Rom. 8,34; Ef. 1,20.)

3. Arsyet për apelimin e Palit për të vendosur mendjen për gjërat e mësipërme (2) janë të dyfishta. Së pari, ata vdiqën në atë rregull të vjetër me fuqitë e tij shpirtërore (2,20), rregulloret e tij mohuese dhe skllavëruese, përvojat vizionare dhe adhurimin e padobishëm të përqendrimit te vetja; dhe së dyti, jeta e tyre e re është ... e fshehur me Krishtin në Zot. Me Krishtin sepse ata janë bashkuar me të në vdekjen dhe ringjalljen e tij, dhe në Perëndinë për vetë Krishtin ka qenien e tij "në Perëndi" dhe ata që i përkasin Krishtit janë gjithashtu atje. Të përqendruar në Zotin do të thotë që jeta e tyre e fshehur është e sigurt, e paaftë të preket nga askush.

4. Jeta e tyre e re në Krishtin nuk është e dukshme për të tjerët dhe, në njëfarë mase, është e fshehur nga vetvetja. Do të jetë plotësisht e dukshme vetëm kur Krishti, i cili është ajo jetë, të shfaqet në ardhjen e tij të dytë. Në të vërtetë, dita e zbulimit të Birit të Zotit do të jetë dita e zbulësës së bijve të Zotit. Ky zbulim do të ndodhë me lavdi sepse do të përfshijë ndarjen e

ngjashmërisë së Krishtit dhe marrjen e trupit të lavdishëm të ringjalljes.

⁵Prandaj jepini fund gjithçkaje që është ende tokësore në ju: imoralitetit, shthurjes, epsheve, dëshirave të këqija dhe lakmisë. Lakmia është, në fund të fundit, idhujtari. ⁶Për shkak të gjërave të tilla, zemërimi i Perëndisë bie mbi ata që nuk e dëgjojnë. ⁷Po, dikur edhe ju keni ecur nëpër këtë udhë kur jetonit në këto vese.

⁸Por tani largojini të gjitha këto, edhe zemërimin, inatin, urrejtjen, fyerjen dhe shpifjen. ⁹Askush mos ta mashtrojë tjetrin. Zhvisheni njeriun e vjetër bashkë me zakonet e tij ¹⁰dhe vishni njeriun e ri. T'ju shndërrojë Perëndia në njerëz të rinj, të krijuar në përngjasim me të, në njerëz që kryejnë vullnetin e tij.

¹¹Atje ku ndodh kjo, nuk ka rëndësi nëse një njeri është hebre ose jo, rrethprerë ose rrethpaprerë, i pashkolluar ose plotësisht i paqytetëruar, skllav ose i lirë. Kryesorja është Mesia që jeton në të gjithë (besimtarët) dhe që i realizon të gjitha këto.

3,5-11. **Largoni mëkatet e së kaluarës.**

Duke i nxitur ata të kenë mendje qiellore (1-2) Pali nuk jep të kuptohet që të krishterët të jetojnë në re! Përkundrazi, vendosja e mendjes së tyre në gjërat e mësipërme do të rezultojë në një bindje konkrete ndaj sa vijon, dënohet me vdekje, prandaj (5), çlirohuni (8), mos gënjeni (9) dhe vishuni (12). Në fakt, i gjithë seksioni nga 3,5 në 4,6, një pjesë e udhëzimeve të hershme të krishterë, del nga 3,1-4. Besimtari që ka vërtet mendje qiellore do të ketë një përdorim maksimal tokësor! Lufta midis mishit dhe Shpirtit vazhdon ende deri në ditën e fundit dhe ne jemi të nxitur nga apostulli të vazhdojmë në jetën tonë të krishterë, ndërsa të gjithë dëshirojmë birësimin përfundimtar, shëlbimin e trupave tanë.

5. Të varrët kujton bashkimin e tyre me Krishtin në vdekjen e tij (2,20; 3,3; Krhs. 2,11-12), ata kanë vdekur me të, prandaj do t'u japin një goditje vdekjeje zakoneve dhe mendimeve të liga. Dy lista, secila prej pesë mëkateve (Krhs. Gjithashtu v. 8), të ngjashme me ato që gjenden midis moralistëve paganë dhe në argumentet anti-pagane të çifutëve, pasohen nga pesë hire në v. 12. Pesë mëkatet që i përkisnin së kaluarës së tyre pagane

është e lidhur me natyrën e tyre tokësore. Pali praktikisht i identifikon këta anëtarë me mëkatet e kryera prej tyre ndërsa përshkruan së pari shprehjet e jashtme të mëkatit (imoraliteti seksual) dhe pastaj dëshirat e brendshme të zemrës (“lakmia e pamëshirshme”). Rreziku i lakmisë theksohet veçanërisht si një “mëkat i rëndë” sepse barazohet me idhujtarinë. Një person i tillë, në vend që të përqendrojë tërë jetën e tij ose të saj në gjërat e mësipërme, ku Krishti sundon si Mbret, po kërkon gjërat më poshtë, dhe për këtë arsye adhuron dhe i shërben krijesës sesa Krijuesit (Rom. 1,25). Pali e dinte vdekshmërinë e veçantë të këtij mëkati (Rom. 7,7-8; Krhs. Mt. 6,24). Ndoshta është kaq e rrezikshme sepse mund të marrë kaq shumë forma të respektueshme. Mbi të gjitha, a nuk janë ato gjëra që nuk i kemi, por me dëshirë të zjarrtë janë thjesht “nevoja”? Ne mashtrojmë veten duke bërë idhuj të kërkesave tona.

6. Këtu, si shpesh diku tjetër, lista e mëkateve pagane është vendosur brenda kontekstit të gjykimit të Zotit. Zemërimi i Zotit (Krhs. Rom. 1,18-32) përshkruan reagimin e tij negativ ndaj mëkatit dhe gjykimin që rezulton. Nuk ka asnjë lidhje me reagimin e ashpër ose shpërthimin e pasionit. As nuk është një proces i pandryshueshëm i shkakut dhe pasojës. Përkundrazi, është veprimi i shenjtërisë së Perëndisë kundër çdo padrejtësie. “Do të vijë” tregon se Perëndia e ndëshkon mëkatin në të tashmen dhe në ditën e fundit.

7-8. Duke përdorur një kontrast ‘një herë tani’, lexuesve u tregohet se si sjellja e tyre e tanishme është e ndryshme nga e kaluara e tyre pagane. Më parë, jeta e tyre karakterizohej nga vetë veset për shkak të të cilave po vinte zemërimi i Zotit.

8. Ata duhet të heqin qafe (ndezur ‘shtrënguarin’) zakonet e tyre të vjetra, neveritëse, duke përfshirë fjalimin e lig, si një grup rrobash të konsumuara, zemërimi dhe tërbimi shkatërrojnë harmoninë në marrëdhëniet njerëzore. Keqërremësia është një term i përgjithshëm që përshkruan një forcë të ligë që shkatërron shoqërinë. Shpifja këtu do të thotë fyerje e karakterit njerëzor, por diku tjetër mund të nënkuptojë blasfemi ndaj Zotit (Rom.

2,24; 1 Tim. 6,1). Gjuha e ndyrë, si e fundit në seri, theksohet, duhet të ndalet para se të dalë nga goja e tyre.

9. Janë dhënë dy arsye për këtë braktisje të mënyrave të liga. Së pari, ata kanë hequr veten e tyre të vjetër me praktikat e tij. Uni juaj i vjetër flet për të gjithë personalitetin e një individi kur drejtohet nga mëkati (Krhs. Rom. 6,6; Ef. 4,22); në të njëjtën kohë tregon për përkatësinë e atij personi në njerëzimin e vjetër, mëkatar në Adam. Praktikrat përfshijnë dy listat e veseve në v. .5 dhe 8. Meqenëse këto janë hequr në vdekjen e Krishtit, kolosianët nuk do të kenë asnjë lidhje me të folurit e rremë dhe zakonet e tjera të neveritshme të përmendura.

10. Arsyeja e dytë është se vetja e re është vendosur në vend të së vjetrës. Uni i ri do të thotë natyra e re që secili nga kolosianët kishte veshur kur u bashkuan me Krishtin në ringjalljen e tij. Fraza do të thotë fjalë për fjalë “njeriu i ri” dhe nënkupton gjithashtu një figurë korporative që i referohet njerëzimit të ri në Krishtin (Krhs. 2 Kor. 5,17; Gal. 6,15). Imazhi i Krijuesit shërben si model për ripërtëritjen e personit të ri - një rinovim që ka për qëllim rritjen progresive të njohurive të vërtetë të lexuesve, që përfshin aftësinë e tyre për të njohur vullnetin dhe urdhrin e Zotit (Krhs. 1,9) Imazhi i Krijuesit të tij (Krhs. Gn. 1,27), në dritën e 1,15 ku Krishti vlerësohet si “shëmbëlltyra e Zotit”, do të thotë që rikrijimi i njerëzimit nga Zoti është “në modelin e Krishtit, kush është ngjashmëria e Zotit absolutisht ‘. Ekziston një ide e ngjashme në Rom. 8,29 (Krhs. I Kor. 15,49) ku ndryshimi i të krishterit është ‘në shëmbëlltyrën e Krishtit’.

11. Brenda këtij njerëzimi të ri nuk ka inferioritet të një klase ndaj një tjetre. Burrat dhe gratë me origjinë krejtësisht të ndryshme janë mbledhur së bashku në unitet në Krishtin, duke ndarë një besnikëri të përbashkët ndaj Zotit të tyre. Krishti është gjithçka që ka rëndësi; ai jeton në të gjithë anëtarët e trupit të tij, pavarësisht racës, klasës ose prejardhjes, duke u dhënë atyre jetë dhe fuqi.

¹²Jetoni, pra, siç u ka hije njerëzve që Perëndia i ka zgjedhur për të treguar dashurinë e tij dhe për të krijuar prej tyre popullin e tij. Bëhuni të dhimbshëm, të dashur, plot respekt ndaj njëri-tjetrit, zemërbutë dhe të durueshëm. ¹³Durojeni njëri-tjetrin. Mos mbani inat në qoftë se tjetri ju bën keq, por faleni njëri-tjetrin, siç ju ka falur edhe Zoti. ¹⁴Bëjeni gjithçka nga dashuria! Dashuria ju lidh me njëri-tjetrin dhe ju çon në pjekuri. ¹⁵Paqja që ju jep Mesia, të përcaktojë të gjitha mendimet dhe veprimet tuaja. Perëndia ju thirri të gjithëve për këtë paqe me njëri-tjetrin, sepse jeni një trup i vetëm nëpërmjet Mesisë. Falënderojeni Perëndinë për këtë. ¹⁶Le të lulëzojë te ju tërë pasuria e mësimit të Mesisë. Mësojeni dhe paralajmërojeni njëri-tjetrin, por me kujdes. Këndojini me gjithë zemër Perëndisë lavdi, psalme, himne dhe këngë, sipas nxitjes së Shpirtit të shenjtë. Falënderojeni Perëndinë për hirin që ju jep. ¹⁷Çfarëdo që të thoni dhe bëni, të jetë për nder të emrit të Zotit Jezus. Qoftë e tërë jeta juaj një flijim mirënjohjeje kushtuar Perëndisë, Atit, me anë të Jezusit, Mesisë.

3,12-17. **Vish huret e Krishtit.**

Me 'visheni veten' imperativ (12) fillon thirrja pozitive. Fjala hyrëse 'Prandaj' tregon se kjo pjesë, e cila qëndron në kontrast me v. 5-11, vijon gjithashtu nga 3,1-4. Një listë e pesëfishtë e virtyeteve (12) bie në kontrast me dy listat pesëfish të veseve (5, 8) të paragrafit paraardhës. Pasi foli për natyrën e re në v. 10, Pali tregon se çfarë nënkupton me këtë.

12. Si popull i zgjedhur i Zotit që tashmë ka veshur 'personin e ri', kolosianët duhet të vishen me huret që i tregojnë se janë të ndryshëm. Populli i zgjedhur i Zotit, i shenjtë dhe shumë i dashur janë tituj të veçantë që u përdorën nga Izraeli si zotërim i vetë Zotit në DhV. (p.sh. Isaia 43,20; 65,9) dhe të Krishtit në DhR. ("Një i Zgjedhur", Lk. 23,35; "I Shenjti", Mk. 1,24; Lk. 4,34; "Biri im, të cilin unë e dua", Mt. 3,17). Përdorimi i tyre këtu nënvizon pikën e ngjashmërisë së të krishterit me Krishtin. Është Jezusi ai që është i zgjedhuri. Çfarë privilegji të jashtëzakonshëm është, pra, që ne drejtohem në të njëjtën mënyrë si Krishti! Ky është një motiv i fuqishëm për t'u sjellë në një mënyrë të ngjashme me Krishtin.

Pesë huret, me të cilat duhet të vishen besimtarët, shihen diku tjetër si karakteristika të Zotit ose Krishtit (p.sh. Ps. 25,6; Jer. 33,11; Mt. 9,36; 2 Kor. 1,3) dhe tregojnë si duhet të sillen ata, si

të zgjedhur të Zotit, në marrëdhëniet e tyre me të tjerët, veçanërisht me të krishterët e tjerë. Tri nga këto, mirësia, butësia dhe durimi, renditen si fryt i Shpirtit në Gal. 5,22.

13. Si rezultat i veshjes së tyre me durim, ata duhet të tregojnë qëndresë të vazhdueshme ndaj njëri-tjetrit. Kur lindin ankesa të ligjshme brenda komunitetit, lexuesit nxiten të falin ... njëri-tjetrin. Pali përdor një folje të veçantë për falje ('anuloi borxhet 'në shëmbëlltyrën e dy debitorëve, Lk. 7,42) e cila përdoret diku tjetër nga dhënia apo falja e hirshme e Zotit (Rom. 8,32; 1 Kor. 2,12 ; Ef. 4,32). Koha e tanishme e bën të qartë se kjo falje duhet të jetë e pandërprerë, madje e palodhur (vini re mësimin e Jezusit, Mt. 18,22). Terreni dhe motivi për këtë përgjigje janë të nivelit më të lartë, siç Zoti ju fali. Puna e fuqishme e pajtimit e Krishtit (1,22) është baza mbi të cilën sigurohet falja e mëkateve, ndërsa ndikimi i plotë i flijimit të Krishtit në kryq paraqitet si një model i stilit të jetës me të cilin besimtari "përputhet" .

14. Nëse secila prej hireve të përmendura më parë shihet të jetë karakteristikë e Zotit ose e Krishtit, atëherë kjo është veçanërisht për dashurinë (Krhs. 1 Kor. 13,4 për nocionin se dashuria pasqyron qartë karakterin e Krishtit). Mbi të gjitha këto virtyte mund të përçojnë idenë e "mbi të gjitha" artikujt e tjerë të veshjes ". Në Gal. 5,6 'dashuria' është fuqia motivuese e besimit dhe në 1 Kor. 13,13 është hiri suprem i krishterë. E cila i lidh të gjithë së bashku në unitet të përsosur (ffj. "Cili është lidhja e përsosmërisë") mund të sugjerojë që dashuria është lidhja që bashkon dhe lidh së bashku të gjitha hiret e përmendura më parë të v. 12. Fjalët "e përsosjes" ndoshta, megjithatë, tregojnë qëllimin, dashuria është lidhja që çon drejt përsosjes. Ai lidh së bashku anëtarët e kongregacionit (në vend se hiret e v. 12) në unitetin në trupin e Krishtit, duke prodhuar kështu përsosmëri. Ky interpretim përputhet mirë me shqetësimet e Palit për jetën e korporatave të lexuesve.

15. Ky varg ka qenë i preferuar për të krishterët sepse pretendohet se paqja e Krishtit do të veprojë si një lloj arbitri brenda zemrave tona, duke na dhënë një paqe private dhe të

brendshme të shpirtit kur kemi nevojë për udhëzim ose ndihmë për të marrë një vendim. Por paqja e Krishtit nuk i referohet një paqeje private dhe të brendshme të shpirtit. Në vend të kësaj, është paqja që ai mishëron dhe sjell (Krhs. Jn. 14,27) dhe është e barabartë me shpëtimin. Për më tepër, nuk është fjala për paqen e Krishtit që 'vepron si një arbitër'. Përkundrazi folja do të thotë të sundosh; Vetë Krishti, i cili është Zoti i paqes (Krhs. Ef. 2,14; 2 Sel. 3,16), duhet të jetë i pranishëm dhe të sundojë në mesin e tyre. Ai duhet të kontrollojë çdo fushë të jetës së tyre pasi ato lidhen me njëra-tjetrën. Meqenëse kolosianët thuhet se janë thirrur në këtë paqe (përmes ungjillit), atëherë ai duhet gjithashtu të përshkruajë sferën ose sferën në të cilën ata, si anëtarë të trupit të Krishtit, tani jetojnë.

16. Në një letër që thekson personin dhe veprën e Krishtit, Pali i referohet fjalës së Krishtit, në vend se «fjalës së Zotit» (1,25) ose «fjalës së vetë Zotit» (1 Sel. 4,15). "Për Krishtin" mund të nënkuptohet se vetë Krishti është folësi kur shpallet fjala e tij, por ndoshta i referohet mesazhit që përqendrohet te Krishti, fjala e së vërtetës, d.m.th. ungjilli (1,5). Kjo fjalë është që të ketë mënyrën e saj të hirshme dhe të lavdishme në jetën e tyre, individualisht dhe si komunitet. Banimi i pasur i fjalës së Krishtit (Krhs. Rom. 8,11; 2 Kor. 6,16; 2 Tim. 1,5 për banimin e vetë Zotit, Shpirtit të Shenjtë dhe besimit) do të ndodhte kur ata të bashkoheshin, të dëgjonin kjo fjalë ndërsa u shpjegohej atyre dhe u përkul para autoritetit të saj. Ata duhet të mësojnë dhe paralajmërojnë njëri-tjetrin në një mënyrë të zhytur në mendime dhe me takt, aktivitete që do të zhvilloheshin në psalme, himne dhe këngë të frymëzuara nga Shpirti ndërsa kolosianët lëvdonin Perëndinë me tërë qenien e tyre. Psalmet, himnet dhe këngët shpirtërore është një shprehje e gjerë dhe përfshin DhV. psalme, himne liturgjike si dhe këngë spontane të krishtera.

17. Paragrafi përmbledhet në një mënyrë që mbulon çdo aspekt të jetës. Çdo veprimtari duhet të bëhet në bindje ndaj Zotit Jezus dhe duhet të shoqërohet nga falënderimi për Perëndinë Atë përmes tij (vini re referencën e trefishtë për

falënderimet në v. 15-17). “Me fjalë ose vepër” nuk u referohet praktikave liturgjike të “predikimit” dhe “Darkës së Zotit” në një kontekst adhurimi, por shpjegon shprehjen gjithëpërfshirëse “çfarëdo qoftë”. Nëse banesa e pasur e fjalës së Krishtit në jetën e lexuesve do të tregohet në mësimdhënien dhe paralajmërimin e ndërsjellë, siç kolosianët i këndojnë me fat Zotit, atëherë ajo duhet të tregojë gjithashtu praninë e saj të fuqishme në përgjithësi.

Detyra shoqërore në jetën e re

(Br 10,17)

¹⁸Ju gra, nënshtrojuni burrave tuaj, siç u ka hije të krishterëve. ¹⁹Ju burra, duajini gratë tuaja dhe mos u tregoni të vrazhdë me to!

²⁰Ju fëmijë, dëgjojini prindërit për gjithçka, sepse kjo gjë i pëlqen Perëndisë. ²¹Prindër! Mos i ngacmoni fëmijët tuaj, ndryshe ata do të shkurajohen.

²²Skllëvër! Dëgjojini zotërinjtë tuaj njerëzorë për gjithçka, jo vetëm sa për sy e faqe, që t'u bëni lajka. Shërbejuni sinqerisht, siç e kërkon respekti i Zotit. ²³Bëjeni gjithçka nga zemra, si njerëz që i shërbejnë Zotit e jo njerëzve.

²⁴Merrni parasysh këtë: Zoti do t'ju japë për shpërblim atë që i premtoi popullit të tij. Shërbejini Mesisë, Zotit tuaj, me veprat tuaja. ²⁵Kush bën keq, do të dënohet. Kjo vlen edhe për skllëvërit. Perëndia është gjykatës i paanshëm.

4. Ju zotërinj, trajtojini skllëvërit me drejtësi. Kini parasysh se edhe ju e keni Zotin në qiell.

3,18 - 4,1. Sjellja në familjen e krishterë

Ky paragraf merret me marrëdhëniet brenda familjes së krishterë. Këshilla të ngjashme gjenden në Ef. 5,22 - 6,9; 1 Tim. 2,8-15; Tit. 2,1-10; 1 kafshë shtëpiake 2,18 - 3,7. Kjo ‘tryezë shtëpie’, siç është quajtur, mund të ketë qenë pjesë e një pjese më të madhe të mësimdhënies doktrinare dhe etike - një katekizëm i hershëm i krishterë, i mësuar lehtësisht nga zemra dhe i dhënë për të kthyerit në besim. Këto vargje rregullojnë modelet e sjelljes brenda familjes së krishterë dhe vijojnë nga v. 17. Paragrafi përmban shumë referenca ndaj Zotit, duke treguar që e gjithë jeta, si mendimi ashtu edhe sjellja, duhet t'i nënshtrohen Zotit Jezu Krisht. Asnjë fushë e jetës nuk qëndron

jashtë kontrollit të tij; kështu që nuk ka asnjë dallim përfundimtar „midis së shenjtës dhe sekulares. Një jetë e sunduar nga lart, atje ku po mbretëron Krishti (3,1-4) është një jetë në martesë, prindëri dhe punë të përditshme. Tri palë udhëzimesh u drejtohen njëpasnjëshme grave dhe burrave (18-19), fëmijëve dhe prindërve, veçanërisht baballarëve (20-21) dhe së fundi skllëvërve dhe zotërinjve (3,22 - 4,1) - nga marrëdhënia më e ngushtë të i largët. Në secilin rast gruaja, fëmija ose skllavi përmenden së pari dhe drejtohen si një partner i përgjegjshëm që pritet të bëjë “atë që i përshtatet Zotit”.

18. Gratë, si agjente të lira dhe të përgjegjshme, u kërkohet vullnetarisht të paraqiten tek burrat e tyre pasi kjo është plotësisht e duhur (pajisja ka një ngjurmë stoik, por motivimi është krejtësisht i krishterë). “Në Zotin” do të thotë brenda shoqërisë së re të atyre që e kanë Krishtin si Zot. Nënshtrimi tregon thirrjen e gruas për të nderuar dhe afirmuar udhëheqjen e burrit të saj dhe për ta ndihmuar atë të ushtrojë rolin e tij brenda familjes. Nuk është një dorëzim absolut i vullnetit të saj, sepse Krishti është autoriteti i saj absolut, jo burri i saj. As nuk ka ndonjë sugjerim se gruaja është natyrshëm ose shpirtërisht inferiore ndaj burrit të saj.

19. Paralela është detyra e burrit për të dashur gruan e tij. Ai është i urdhëruar ta dojë atë dhe kjo nuk është thjesht çështje e ndjenjave të tij të dashur ose tërheqjes seksuale të saj. Përkundrazi, kjo përfshin kujdesin e tij të pandërprerë dhe shërbimin e dashur për të gjithë mirëqenien e saj. (Krh. Ef. 5,25-33 ku dashuria e Krishtit për kishën duhet të jetë modeli i dashurisë së burrit për gruan e tij.). Udhëheqja sakrifikuese e ngjashme me Krishtin nga burri do të mbajë të mirën përfundimtare të gruas së tij në të gjitha kohërat. Ai, si udhëheqës të devotshëm në sfera të tjera, do të kërkojë të udhëheqë duke shërbyer. Prandaj, burrat nuk duhet të hidhërohen ndaj grave të tyre, qoftë në mendim, fjalë apo vepër.

20. Fëmijëve të krishterë u drejtohen si anëtarë të përgjegjshëm brenda kongregacionit (gjë që është për t'u

theksuar) dhe u kërkohet t'u binden prindërve të tyre (që është një fjalë më e fortë sesa të paraqesin në v. 18). Kjo do të jetë një shprehje e bindjes së tyre ndaj Krishtit siç tregojnë fjalët e mëposhtme, sepse kjo i pëlqen Zotit.

21. Në të njëjtën kohë, prindërit, veçanërisht baballarët, nuk duhet të irritojnë ose provokojnë fëmijët e tyre, përndryshe ata shkurajohen ose mendojnë se është e padobishme të përpiqen të kënaqin prindërit e tyre gjatë jetës së shtëpisë. Duhet të ketë udhëzim të vendosur, të dashur, jo skllavëri (Krhs. Ef. 6,4).

3,22 - 4,1. Grupi më i gjatë i udhëzimeve është për skllavërit (Krhs. Ef. 6,5-9), ndoshta duke pasqyruar zakonet shoqërorë të kishave (për skllavërinë në shekullin e parë shih letrën për Filimonin). Pali nuk bën asnjë koment shoqëror për këtë zakon të shekullit të parë, por u jep inkurajim të veçantë skllavëve të krishterë. Mësimi në këtë pjesë zbatohet në mënyrë të barabartë për punën e bërë sot dhe tregon se motivimi i një punëtori dhe standardet e tij të punës duhet të jenë më të mirat e mundshme, pasi ato janë bërë për hir të Krishtit.

22. Skllavërit e krishterë duhet të pranojnë pozicionin e tyre si skllavër dhe t'i binden (Krhs. V. 20 në lidhje me "fëmijët") zotërve të tyre tokësorë në gjithçka. Shërbimi i tyre nuk duhet të jetë sipërfaqësor ose i kryer në mënyrë që të tërheqë vëmendjen; në vend të kësaj, ato duhet të shërbejnë me sinqeritet të zemrës, d.m.th. me ndërgjegje dhe për motive të pastra.

23-25. Ndërsa ata merren me punë të zellshme për zotërit e tyre, po në atë veprim ata po i shërbejnë Zotit të tyre qiellor. Ata duhet të mbajnë në plan qëllimin e tyre përfundimtar, një skllav normalisht mund të presë ndëshkim nga një zotëri tokësor në fund të ditës. Ky Mjeshtër është i ndryshëm sepse ai jep si shpërblim të tij të hirshëm një trashëgimi të përjetshme të jetës në epokën që do të vijë. Në të njëjtën kohë ata duhet të kuptojnë se me këtë gjyqtar nuk ka favorizim; gjykimi i tij mbi mosbindjen është po aq i sigurt sa shpërblimi për besnikërinë. . ‘

4.1. Një paralajmërim i shkurtër por solemn u drejtohet zotërve. Ata nuk janë urdhëruar të lirojnë skllavërit e tyre, por t'i trajtojnë

me drejtësi. Motivimi për këtë është në thelb i njëjtë me motivin e skllavit për t'iu bindur zotërisë së tij: të dy njësoj kanë një Zotëri më të madh në qiell. Të dy i detyrohen bindjes ndaj atij Zoti qiellor. Pra, marrëdhëniet e tyre me njëri-tjetrin duhet të kuptohen në dritën e kësaj.

Nëse mësimet e qarta të Palit për privilegjet dhe kërkesat e shtëpisë së krishterë do të merreshin seriozisht nga njëzet të krishterë të shekullit të parë, atëherë marrëdhëniet personale brenda familjeve do të ishin vërtet një shije parajsore. Në ndërkohë, të tjerët, duke parë se si këta të krishterë e duan njëri-tjetrin, mund të tërhiqet nga ai që ata e zotërojnë si Zot.

Udhëzime të mëtejshme

²Vazhdoni të luteni dhe mos u lodhni duke falënderuar Perëndinë.

³Lutuni edhe për ne, që Perëndia të na japë rast për të shpallur lajmin e mirë për Mesinë. Jam burgosur për hirin e tij. ⁴Lutjuni Perëndisë për mua, që ta zbuloj sekretin e tij, siç e kam për detyrë.

⁵Silluni me mend ndaj atyre që nuk i takojnë kishës dhe shfrytëzoni kohën. ⁶Flitni me ta me ëmbëlsi, por në mënyrë që t'u hapet oreksi. Mësoni t'i jepni përgjigjen e duhur secilit që ju pyet (për fenë tuaj).

4,2-6 Fjalët e fundit të inkurajimit

Ky paragraf i shkurtër, me inkurajimin e tij për lutje dhe falënderime (2-4) dhe udhëzimet e tij se si duhet të sillen kolosianët në marrëdhëniet e tyre me të huajt (5-6), përfundon këtë pjesë të letrës.

2-4. Pali shpesh i nxit lexuesit e tij të lutën dhe të ndërmjetësojnë rregullisht (Krhs. Rom. 12,12; Ef. 6,18; Fil. 4,6) dhe ai u kërkon atyre që të lutën për të në punën e tij të kushtueshme për përhapjen e ungjillit (Rom. 15,30-32; 2 Kor. 1,11; Ef. 6,19; Fil. 1,19; 1 Sel. 5,25). Ai në mënyrë të qartë u kushtonte një rëndësi të madhe lutjeve të ndërsjella të tij dhe të të kthyerve në besim. Ai tashmë i ka siguruar lexuesit e tij kolosianë për petitionet e tij të vazhdueshme për ta (1,9-14); tani mbyllet duke i nxitur të lutën rregullisht për të.

2. Ata duhet t'i përkushtohen lutjes. Veçanërisht thirrja Maranatha ("Zoti ynë, eja") të jetë në buzët dhe në zemrat e tyre

ndërsa ata presin me padurim ardhjen e lavdishme të Krishtit (3,4). Falënderimet, shprehja e jashtme e mirënjohjes për Perëndinë Atë që ka vepruar me aq hir dhe vendosmëri në Birin e tij në emër të tyre (Krhs. 1,12-14), do të shoqërojë këtë petition.

3-4. Pali u kërkon atyre që ta sjellin atë dhe bashkëpunëtorët e tij (ne) përpara fronit të hirit, duke u lutur që Zoti të hapte një derë për mesazhin e ungjillit (Krhs. 1 Kor. 16,9; 2 Kor. 2,12) dhe për këtë arsye për të dërguarin, i cili mund të përfshijë lirimën e tij nga burgu. Ndërsa apostulli i joçifutëve Pali ka privilegjin e madh të bëjë të njohur qëllimin hyjnor të fshehur më parë, 'sekretin e hapur' (1,26-27; 2,2-3). Ai tani u kërkon kolosianëve t'i luten Zotit të gjallë që t'i mundësojë atij që të shpalosë atë mister hyjnor në një mënyrë të qartë.

5-6. Duke iu kthyer parimeve të përgjithshme të sjelljes së krishterë, Pali i nxit lexuesit e tij të sillen me mençuri ndaj jo-të krishterëve. Këtu mençuria, e cila ka të bëjë me njohjen e vullnetit të Zotit (1,9) dhe ecjen denjësisht të Zotit (1,10), është në thelb praktike dhe reale. Pra, ata duhet të jenë me takt, por të guximshëm në dëshminë e tyre të krishterë, ndërsa shfrytëzojnë në maksimum çdo mundësi. Bëni maksimumin jepet të kuptohet një aktivitet intensiv, një blerje e cila shteron mundësitë në dispozicion sepse ata pranojnë se koha e tyre është e kufizuar.

6. Si ata që duhet të sillen me mençuri ndaj të huajve, ata duhet t'i lënë fjalët e tyre të jenë të hirshme dhe të mençura ashtu si Pali dëshiron të flasë vetë. Ata po marrin hirin e Zotit, le të jetë i dukshëm ai hir në fjalët që ata thonë. E kalitur me kripë do të thoshte "e mprehtë" në përdorimin pagan, por këtu sugjeron gjuhë që nuk është e shurdhër ose e rrafshët, por është interesante dhe e zgjedhur mirë (rabinët ndonjëherë përdornin "kripë" për të thënë "mençuri"). Të krishterët duhet t'u përgjigjen me fjalën e duhur atyre që bëjnë pyetje, ndoshta në lidhje me bindjet dhe sjelljen e tyre. Përgjigja duhet të jetë e përshtatshme (Krhs. 1 Pjet. 3,15), "secili duhet të trajtohet si qëllim në vetvete dhe të mos u nënshtrohet fjalimeve bombastike"

Përschendetja e fundit

⁷Për punën time do t'ju njoftojë hollësisht Tihiku, vëllai i dashur. E çmoj shumë, sepse, ashtu si unë, ai i shërben Zotit dhe është besnik në këtë shërbim. ⁸Atë po jua dërgoj që t'ju njoftojë për ne dhe t'ju japë zemër.

⁹Po ju dërgoj edhe bashkëvendësin tuaj, vëllanë e dashur dhe besnik, Onezimin. Ata do t'ju tregojnë se si qëndron puna këtu.

¹⁰Ju bën të fala Aristarku, që është i burgosur bashkë me mua. Edhe Marku, nipi i Barnabës. Ju dhashë tashmë udhëzime për të. Kur të vijë te ju, priteni mirë. ¹¹Ju bën të fala edhe Jesui me ofiqin Just. Këta të tre janë të vetmit të krishterë me prejardhje hebreje që punojnë bashkë me mua për përhapjen e lajmit të mirë të shpëtimit. Këta kanë qenë për mua ngushëllim.

¹²Ju bën të fala edhe Epafri, bashkëvendësi juaj, i cili është në shërbim të Jezusit, Mesisë. Ky i lutet Perëndisë vazhdimisht dhe me këmbëngulje për ju, që të dilni të mirë si të krishterë të pjekur dhe që të jeni të frymëzuar për ta kryer plotësisht e për gjithçka vullnetin e Perëndisë. ¹³Unë mund të dëshmoj se si ndërhyr ai në lutjet e tij për ju, si dhe për të krishterët në Laodice dhe në Hierapol. ¹⁴Ju bën të fala edhe Luka, mjeku i dashur, dhe Dema.

¹⁵Përschendetni bashkëbesimtarët në Laodice, si dhe Nimfën dhe bashkësinë që mblidhet në shtëpinë e saj. ¹⁶Kur kjo letër të jetë lexuar me zë të lartë mes jush, dërgojeni në Laodice, që të lexohet me zë të lartë edhe në bashkësinë e atjeshme. Po kështu lexoni edhe letrën që i drejtova kishës në Laodice.

¹⁷Thuajini Arkipit: «Qëndro besnik në shërbim të Zotit dhe kryeje detyrën që more.»

¹⁸Të fala me dorën time – të Palit. Mos i harroni prangat e mia! Ju mbajtë Perëndia në hirin e tij!

4,7-18. Përschendetje dhe udhëzime personale

Pali e përfundon letrën e tij në mënyrën e zakonshme me përschendetje dhe udhëzime personale. Paragrafi përfshin një referencë për lajmëtarët që do të mbajnë letrën e tij në Kolose (7-9) dhe një seri përschendetjesh nga bashkëpunëtorët që janë njohur me kishën kolosiane (10-14), së bashku me urimet e tij, udhëzimet e shkurtra dhe përfundimtare përschendetje (15-18).

7. Tihiku do ta informojë kongregacionin për situatën personale të apostullit (vini re formulimin e ngjashëm në Ef. 6,21-22). Ai është veçanërisht i dashur

Një vëlla dhe një koleg i çmuar * për Palin që i kishte bërë një shërbim 'të besueshëm' atij, kolosianëve ose Krishtit (Krhs. 1,7 të Epafrit). Në Zotin mund të nënkuptojë "në punën e Zotit", ose

përndryshe të jetë një referencë për faktin se ai e kryen detyrën e tij si një “në Zotin”, d.m.th. si i krishterë.

8. Pali po e dërgon Tihikun me qëllim të shprehur për t’u dhënë kolosianëve të gjitha lajmet e apostullit dhe për t’u bërë përshtypje mësimeve të tij në kongregacion për t’i forcuar ato (shih 2,2).

9. Onezimi, një vendas nga Kolose, është i njëjti person i përmendur në letrën drejtuar Filemonit. Edhe atij i është dhënë një lavdërim i ngrohtë nga Pali, vëllai ynë besnik dhe i dashur. Së bashku me Tihikun, ai do të informojë miqtë e Palit për gjithçka që ka ndodhur.

10-11. Tre të krishterë çifutë dërgojnë përshëndetjet e tyre. Aristarku, një vendas i Selanikut dhe shoqëruesi i Palit (Vap. 19,29), është shoku i tij i burgosur që ndoshta do të thotë se ai ishte në të vërtetë në burg me Palin sesa që ai ishte një “i burgosur i Krishtit” në një kuptim figurativ. Marku, kushëri i Barnabas të cilin Pali kishte refuzuar të merrte në udhëtimin e dytë misionar (Vap. 15,36-41) pas largimit të tij në udhëtimin e parë (13,13), është qartë në miqësi miqësore me Palin përsëri (Krhs). 2 Tim. 4,11). Përmendja e Barnabas sugjeron që ai ishte i njohur mirë në Kolose. Ne nuk kemi njohuri nëse udhëzimet në lidhje me Markun erdhën nga Pali ose nga dikush tjetër (të tillë si Pjetri ose Barnabas) dhe as nëse Pali po i konfirmon ato. Jezusi Justus është ndryshe i panjohur për ne. Këta tre të parët janë të vetmit të krishterë çifutë që kanë mbetur bashkëpunëtorë besnikë të Palit për mbretërinë e Perëndisë. Shpesh në letrat e Palit shprehja mbretëria e Zotit ka një referencë në të ardhmen (p.sh. I Kor. 6,9-10; 15,50), por Rom. 14,17 tregon se ajo ka një anë të tanishme të saj (Krhs. Kol. 1,13) dhe kjo është domethënia e saj këtu.

12-14 Tre të tjerë, të cilët janë joçifutë (krhs. V. 11), dërgojnë përshëndetjet e tyre. Epafri përmendet posaçërisht, Pali thekson marrëdhëniet e ngushta midis shërbesës së tij dhe asaj të Epafrit. Si vendas i Kolose ai kishte qenë ungjilltar në qytetin e tij të lindjes (si dhe në Laodicea dhe Hierapolis) dhe kishte qenë

në të njëjtën luftë për ungjillin si Pali (2,1; Krhs. Fil. 1,30). Kjo gjeti shprehje të veçantë në lutjet e tij urgjente për kolosianët që ata të mund të ndizeshin “prekje perfekte” në një çështje kryesore në Kolose dhe të mbusheshin me gjithçka që është vullneti i Zotit “. Kjo pjekuri, e cila është një përsosmëri e pritur në ditën e fundit, përcaktohet më tej nga ‘e mbushur me gjithçka që është vullneti i Zotit’. Epafri dëshiron që ata të bëjnë përparim këtu dhe tani dhe të vijnë në plotësinë në Krishtin në ditën e fundit. Vetëm këtu mësojmë se Luka ishte mjek. Kryesisht është bazuar në këtë varg, i cili e ndan atë nga të krishterët çifutë të përmendur në v. 11, që Luka konsiderohet si i krishterë joçifut. Në 2 Tim. 4,10 Dema thuhet se u largua nga Pali për në këtë botë ‘.

15-18 Në këtë pjesë të fundit përshëndetjet u dërgohen njerëzve të ndryshëm. Kolosianëve u kërkohet të përcjellin përshëndetjet e Palit te vëllezërit në Laodice, d.m.th. kisha atje (Krhs.v. 16). Ndoshta Pali dëshironte të çimentonte marrëdhëniet midis dy kongregacioneve. Nimfa është ndoshta një grua, kështu që referenca për kishën në shtëpinë e saj do të ishte e saktë.

16. Ky varg ofron dëshmi të rëndësishme për leximin publik të letrave të Palit në kishë dhe shkëmbimin e letrave midis kishave. Nëse e ashtuquajtura “herezi” po kërcënonte të gjithë zonën do të ishte e dobishme për laodicenjtë të dinin përgjigjen e Palit dërguar Kolose. Letra nga Laodicea tani ka humbur, por me sa duket është shkruar nga Pali për atë kishë.

17. Arkipi ishte një anëtar i familjes së Filemonit, mbase i biri i Filemonit dhe Apisë, i cili iu përkushtua vetes në shërbimin e ungjillit (shih në Flm. 2). Cila ishte puna që ai do të përfundojë ishte e paqartë, megjithëse disa kanë pohuar se ishte shërbesa e predikimit.

18. Pasi ka mbaruar diktimin, Pali merr penën e tij dhe shton një përshëndetje personale me shkrimin e tij personal. Mos harroni zinxhirët e mi është një thirrje për lutjen e vazhdueshme që është prekje për shkurtësinë dhe thjeshtësinë e saj. Ai pastaj përfundon me përshëndetjen e tij të zakonshme, Hiri qoftë me ty.

KRONOLOGJIA E KOHËS

NERONI perandor (54-68)

54-57 Pasi erdhi nëpër Galaci dhe Frigji, Pali qendron dy vjet e tre muaj në Efes. Pas 56: Letra Filipianëve. Rreth Pashkës 57: Letra e parë korintasve, pastaj një vizitë e shkurtër Korintit, 2 Kor 12,14. Kthehet në Efes dhe shkruan Letrën galatasve.

Fundi i 57: përshkon Maqedoninë, shkruan Letrën e dytë Korintasve. Dimri

57-58: Pali në Korint (Veprat 20,3); Letra romakëve Pashka 58: Pali në Filipe (Veprat 20,6), pastaj udhëton nëpër det për në Cezare.

Verë 58: Pali në Jerusalem

Jakobi, vëllai i Jezusit, në krye të bashkësisë judeo-kristiane. Feliksi në Malin e Ullinjve shpërndan shoqërinë e profetit të rremë egjiptian. (Veprat 21,38). Urdhëron të vritet kryepriifti Jonatan.

Rrëshajët 58: Palin e arrestojnë në Tempull dhe e çojnë para Hananit dhe Këshillit të Lartë. Në Cezare del në gjyq para Feliksit

58-60 Pali i burgosur në Cezare

60 Palin e futin në gjyq para Festit. Pali apelon në Cezarin. Mbrohet në praninë e Agripës dhe motrës së tij Berenikës. Vjeshtë 60: Udhëtimi i Palit për në Romë. Stuhia, dimërimi në Maltë.

61-63 Pali në Romë nën rojën ushtarake. Letrat e tij:

kolosianëve, efesianëve, Filemonit, filipianëve.

Ungjilli sipas Lukës?

62 Kryepriifti, Hanania, urdhëron të vritet me gurë Jakobi, vëllai i Jezusit. Shimoni, (i biri i Klopës dhe i Marisë, kushërirës së nënës së Jezusit) trashëgon Jakobin në krye të kishës së Jerusalemit.

Agripa II e shfronon Hananinë

63 Çlirimi i Palit dhe ka mundësi të ketë shkuar për në Spanjë

(Rom 15,24)

64 Letra I dhe II të Pjetrit dhe Ungjilli sipas Markut Digjet Roma dhe fillon përndjekja e të krishterëve Martirizmi i Pjetrit

65 Pali në Efes (I Tim 1,3), në Kretë (Tit 1,5), në Maqedoni, nga ku dërgon Letrën e tij të parë Timoteut (I Tim 1,3) dhe ndoshta edhe Letrën Titit.

66 Kryengritja e çifutëve në Aleksandri. Tiber Aleksandri vret disa mijëra kryengritës.

Në Jerusalem, Flori kryqëzon çifutë, por një kryengritje e detyron ta lëshojë qytetin. Trazira në Cezare dhe në mbarë vendin.

Cest Gali sulmon Jerusalemin, por tërhiqet me shumë humbje. Kryengritësit emërojnë qeverinë e vet.

Ikja e bujarëve të qytetit dhe sigurisht e të krishterëve që strehohen në Pelë.

67 Vespaziani me 60 000 ushtarë pushton Galilenë (zihet rob Jozefi, udhëheqësi i kryengritësve, që me vonë quhet Flav) Letra drejtuar hebrenjve? Pali i burgosur në Romë ia dërgon Letrën e dytë Timoteut. Pak më vonë ia presin kokën.